Влада-Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 96 (1346) ♦ Середа, 29 травня 1996 року ♦ Ціна договірна

Творення Конституції – мистецтво можливого. ЗРОБИМО КРОКИ НАЗУСТРІЧ!

Верховна Рада розпочала розгляд проекту Основного Закону у першому читанні

Парламентська хроніка

Ранкове засідання 28 травня

Для участі в роботі сесії зареєструвалися 358 народних депутатів. На засідання з'явилися також члени Кабінету міністрів у повному складі. Трохи пізніше своє місце в ложі зайняв і Президент України Леонід Кучма.

На обговорення було винесено одне питання: про проект Конституції України (перше читання). Доповідач — голова Тимчасової спеціальної комісії з опрацювання проекту Конституції Михайло Сирота.

Під час обміну думками щодо процедури ведення сесії депутати поставили ряд запитань. Були заперечення щодо надання слова на сесії членові Тимчасової спеціальної комісії з опрацювання проекту Конституції Сергію Гмирі для викладення особливої думки щодо доопрацьованого проекту Конституції. Ряд депутатів, навпаки, наполягали на необхідності такого виступу.

Порушувалося питання, щоб Президент пояснив причини, які спонукали його відправити Євгена Марчука у відставку. Однак воно якось непомітно «зависло» без належної відповіді.

(Закінчення на 2-й стор.).

Обмінялися думками

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз прийняв делегацію ландтагу землі Баварія (Німеччина), очолювану Головою фракції ХСС Алоїзом Глюком.

Олександр Мороз проінформував німецьких гостей про сучасну економічну та політичну ситуацію в Україні, зокрема про хід конституційного процесу.

Учасники зустрічі обмінялися думками щодо проблем зміцнення безпеки на європейському континенті.

Було обговорено актуальні питання взаємовигідного економічного та культурного співробітництва між Україною та землею Баварія, а також Німеччиною в цілому.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення П. Лазаренка Прем'єр-міністром України

Призначити ЛАЗАРЕНКА Павла Івановича Прем'єр-міністром України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 28 травня 1996 року.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ ЛАЗАРЕНКО ПАВЛО ІВАНОВИЧ

Народився 23 січня 1953 року в селі Карпівка Широківського району Дніпропетровської області.

Має вищу освіту — у 1978 році закінчив Дніпропетровський сільськогосподарський інститут. Кандидат сільськогосподарських наук.

Трудову діяльність розпочав водієм в одному з господарств Дніпропетровщини. Після служби в армії та навчання в інституті працював на керівних посадах в сільському господарстві, головою агропромислового комплексу — першим заступником голови виконкому Дніпропетровської обласної Ради народних депутатів.

З березня 1992 року — Представник Президента України у Дніпропетровській області. У червні 1994 року обраний головою Дніпропетровської обласної Ради народних депутатів, народним депутатом України. У липні 1995 року призначений головою Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Указом Президента України від 5 вересня 1995 року призначений Першим віце-прем'єр-міністром України.

Указом Президента України від 28 травня 1996 року призначений Прем'єр-міністром України.

Одружений, виховує трьох дітей.

БЕЗ ЧИСТОЇ ВОДИ — І НІ ТУДИ, І НІ СЮДИ

Часом жартуємо:

— Ну як вода?

— Мокра...

Жарт—жартом, а вода сьогодні у нас тільки й того, що мокра. Бо відомий принцип «давай-давай!» призвів до такого забруднення річок та й підземних водоносних горизонтів, що вода з крана, а нерідко навіть зі свердловин для вживання непридатна. Тепер природа мовчки каже: повертайте борги на відтворення екології. Та коли це «відтвориться»? А пити хочеться зараз...

Слава Богу, не перевелися на нашій землі умільці. Зокрема, дніпропетровські спеціалісти розробили оригінальну побутову водоочистку — мініатюрну й ефективну, вона успішно може забезпечувати чистою водою сім'ю. І не тільки.

Підприємство «Гевік», яке випускає очистки, люб'язно погодилося виділити кілька домашніх установок для нашої лотереї.

Передплатники «Голосу України» можуть виграти ці унікальні водоочистки.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

(Матеріал з проблем очищення питної води і про дніпропетровську новинку читайте на 16-й стор.).

У номер

У Президії Верховної Ради України

27 травня відбулося чергове засідання Президії. Розглянуто ряд питань законотворчого характеру. З переважної більшості з них відбулися ділові обговорення, члени Президії висловили свої думки щодо суті і змісту законопроектів, важливості їх ухвалення для нашої держави.

З особливою увагою було обговорено законопроекти, підготовлені й запропоновані Кабінетом Міністрів України. Наприклад, чимало членів Президії піддали детальному аналізу проект Закону про архітектурну діяльність, пропонували його відправити на доопрацювання з відповідним супровідним листом. Врешті, законопроект винесено на розгляд Верховної Ради, однак передбачається гостра дискусія з приводу цього у сесійному залі.

Серйозне обговорення відбулося й стосовно проекту Закону України про державну виконавчу службу, поданого Кабміном. Йдеться про створення структури в системі виконавчої влади, яка потребуватиме бюджетних асигнувань. Звісно, з такою постановкою питання члени Президії не могли згодитись. Тому прийнято рішення: надіслати листа до Кабміну з рекомендацією доопрацювати законопроект, передбачивши, що створення державної виконавчої служби можливе лише за умови скорочення витрат на утримання виконавчих структур.

Неоднозначно сприйняли члени Президії і проект Концепції використання радіочастотного ресурсу України.

Оскільки Концепція розробляється з метою визначення основних принципових положень майбутнього Закону про використання радіочастотного ресурсу і має ряд суттєвих недоліків, Президія доручила Кабміну прискорити підготовку законопроекту такого характеру, виходячи з аналізу зауважень і висновків Комісії з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку.

На засіданні Президії розглянуто й питання про склад робочої групи з доопрацювання проекту Закону України про радіаційний захист людини. До речі, і цей законопроект, поданий Кабміном, недосконалий, потребує серйозної роботи. Однак прийнято рішення винести його на розгляд сесії, щоб народні депутати могли дати глибокий і всебічний аналіз.

Винесено на розгляд пленарних засідань ще кілька законопроектів. Зокрема, проект Закону про виконавче провадження, проект Закону про визнання та виконання в Україні рішень іноземних судів та арбітражів.

Президія прийняла рішення провести 17 червня слухання щодо місцевих податків і зборів.

Члени Президії обговорили процедуру розгляду проекту Конституції України у Верховній Раді 28 травня. Висловлено різні думки й погляди з цього питання — про хід обговорення Основного Закону, про трансляцію по каналах радіомовлення і телебачення тощо.

Обговорено також перелік питань, які виносяться на розгляд п'ятої сесії Верховної Ради в червні.

Вів засідання Президії Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Прес-служба Верховної Ради України.

Наш бюджет не безкінечний

Скільки ми нині маємо державних службовців? Цього, певне, сьогодні ніхто не скаже. Зате кожен бачить, як управлінські служби повсюди ростуть, мов гриби після дощу. А бюджет, зрозуміло, не безкінечний.

Саме про це йшлося на засіданні Президії, коли слухалося питання про проекти законів про державну виконавчу службу та про виконавче провадження.

Безперечно, казали члени Президії, нам потрібен суворий контроль за виконанням рішень суду. Однак хіба обов'язково формувати для цього новий апарат? Володимир Яценко та Володимир Мухін були одностайні в думці: потрібну службу можна створювати за рахунок скорочення інших адміністративних органів.

Їх підтримав і Сергій Соболєв. «Нехай, — сказав він, — Кабінет міністрів покаже свою управлінську таблицю, де, за які кошти і за рахунок яких служб він пропонує ввести нове управлінське формування».

Отже, Верховна Рада робить ще один крок у контролі за використанням бюджетних коштів, за тим, щоб їх витрачали раціонально.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Парламентська хроніка

Творення Конституції — мистецтво можливого. Зробимо кроки назустріч!

(Початок на 1-й стор.).

У своїй доповіді Михайло Сирота розповів про характер та зміст роботи Тимчасової спеціальної комісії, особливо наголошував, що комісія прагнула максимально врахувати думки і пропозиції, що надходили в процесі роботи. А їх було понад тисячу.

Далі Михайло Сирота зупинився на тих принципових положеннях, довкола яких було найбільше суперечок. Це, зокрема, розділ про права і свободи людини, про назву вищого законодавчого органу: Національні Збори, Верховна Рада чи Нáродна Рада? А ще — бути отій Раді двопалатною чи однопалатною. Про судову владу, де пропонується запровадити інститут суду присяжних.

До спірних належали також питання, хто має уособлювати вищу виконавчу владу (Кабінет міністрів); хто призначатиме прем'єр-міністра (Президент); про місцеве самоврядування, де Радам відводиться другорядна роль.

Комісія, вочевидь, була аж ніяк не одностайна у своїх намірах і діях. Про це, зокрема, свідчить і те, що за останній варіант проекту проголосували 17 з 28 членів комісії.

М. Сирота запропонував цього ж дня завершити обговорення і прийняти проект Конституції у першому читанні. А до другого приступити 19 червня.

Після доповіді голова комісії впродовж години відповідав на численні запитання депутатів.

Під час перерви прес-конференцію для представників засобів масової інформації дав тепер уже екс-Прем'єр-міністр Євген Марчук.

Іван ДМИТРЕНКО.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Євген Марчук став колишнім.

Леонід Кучма колишнім уже був...

Як сказано в заяві прес-служби Президента, Євгена Марчука звільнено, зокрема, за те, що «не забезпечив, як того вимагає ситуація, ефективне і стабільне функціонування уряду».

Відставку Прем'єр-міністра Євгена Марчука на прохання «Голосу України» коментують народні депутати

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про увільнення Є.Марчука з посади Прем'єр-міністра України

Увільнити МАРЧУКА Євгена Кириловича з посади Прем'єр-міністра України у зв'язку з виконанням ним функцій і повноважень народного депутата України на постійній основі.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
27 травня 1996 року.

Володимир Чемерис, Українська республіканська партія:

— Відставка Євгена Марчука сталася після ряду відставок в адміністрації Президента, губернаторів і мерів. Я думаю, що далі відбудеться істотна перетряска в Кабінеті міністрів. Це — свідчення серйозної кризи у верхах, в якій віддзеркалюється соціальна і економічна криза в нашій державі.

Причини відставки все ж, на мій погляд, не ті, що зазначені в указі, бо, скажімо, половина Кабінету міністрів працює народними депутатами. А якщо говорити про недоліки в економічній сфері, то, коли був прийнятий Конституційний договір, Президент узяв на себе відповідальність і за кадрову політику, і за стан справ у економіці. Думаю, відставка — це спроба прикрити невдачі в економічній сфері, за які відповідає Президент.

Переконаний, хто б не був наступним Прем'єр-міністром, ситуація через рік повториться.

Вихід, на мій погляд, один: або Президент очолює уряд, або він повинен подати у відставку, оскільки не здатний проводити цілеспрямовану кадрову й економічну політику.

Віталій Шевченко, фракція Народного Руху України:

— Справа не в конкретних людях, а в реформі політичної системи. Доки не приймемо Конституцію, не зможемо реформувати владну піраміду, бо схема Кабінету міністрів, яка існувала дотепер, недієздатна.

Юрій Буздуган, позафракційний депутат:

— Протистояння, яке існувало в урядових структурах між державниками і представниками різних кланів, завершилося перемогою останніх. На мою думку, Є. Марчук допустив лише одну помилку: тиждень тому під час розгляду питання про недовіру окремим членам уряду можна було завдати рішучого удару по кланах.

Ситуація, з моєї точки зору, загострюватиметься катастрофічно.

В'ячеслав Білоус, депутатська група «Реформи»:

— У нас, по суті, було два уряди —адміністрація Президента і Кабінет міністрів. Адміністрація керує — Кабінет міністрів відповідає. Треба було скоротити витрати на адміністрацію, і це скоротило б їхні апетити до керівництва виконавчою гілкою влади.

Конституційний договір, який підписали народні депутати, також одна з причин відставки прем'єра. Бо, якби діяла Конституція, Прем'єр-міністр міг би в сесійному залі сказати, за що його звільняють, і депутати мали б змогу відхилити подання Президента. Тепер же — достатньо указу Президента. Втім, це продовження тієї політики, яка існує між особистостями на політичному олімпі.

Олександр Яковенко, фракція Комуністичної партії України:

— Коли працювала Тимчасова комісія з розв'язання проблеми виплати зарплат і пенсій, ми пропонували відправити у відставку трьох осіб — виконавців стратегії Міжнародного валютного фонду. Маю на увазі Шпека, Пинзеника і Германчука. На жаль, до цієї думки не прислухалися. У підсумку — маємо те, що маємо. А у звільненні Марчука більше політики, а не справи.

Інтерв'ю провів Володимир КОРОЛЮК.

У постійних комісіях Верховної Ради

З гуманністю доведеться зачекати

«Ми погоджуємося з тим, що смертна кара — захід антигуманний, бо ніхто не має права позбавляти людину життя, в тому числі й держава. До того ж скасувати смертну кару нас зобов'язує приєднання до Ради Європи. Але скасування цього виду покарання сьогодні було в передчасне, треба йти шляхом зменшення переліку злочинів, за вчинення яких ця кара передбачена». Так прокоментував голова постійної парламентської Комісії з питань законності і правопорядку Олександр Жир рішення своїх колег, які вважають передчасним виносити на розгляд ВР запропонований народним депутатом Василем Костицьким проект про внесення змін і доповнень до Кримінального кодексу України щодо скасування смертної кари і заміни її на довічне ув'язнення.

До речі, незадовго до цього комісія розглянула ще одне безпосередньо пов'язане з темою прав людини в Україні питання про внесення змін і доповнень до Положення про паспорт громадянина України. А конкретніше — про внесену народним депутатом Віталієм Шевченком пропозицію поновити в паспорті графу «Національність». Знову ж таки комісія більшістю голосів висловилася за те, що поновлювати таку графу в паспорті передчасно. Як пояснив Олександр Жир, таке рішення найпевніше спричинене тим, що ми ще не позбулися деяких «традицій» колишнього СРСР, коли людина змушена була приховувати свою національність. Хоча загалом, на його думку, кожний щирий українець хотів би, щоб у його паспорті було записано, що він — українець, бо йому є чим пишатися. Що ж, як кажуть, і на цьому дякуємо.

Окрім того, комісія розглянула низку й інших законопроектів. Обговоривши поданий Кабінетом міністрів проект закону «Про виконавче провадження», що передбачає реорганізацію з урахуванням сучасних потреб системи виконання судових рішень, погодилася на внесення законопроекту на розгляд Верховної Ради. Члени комісії підтримали також законопроект, який має врегулювати питання відповідальності за незаконне придбання, зберігання і використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, інакше його неврегульованість може спричинити порушення конституційних прав громадян. З метою забезпечити всебічне доопрацювання цього законопроекту Верховній Раді рекомендовано розглянути його у двох читаннях.

Анатолій БЕНЬ.

Вітчизняний стиль

На домашніх кабанах далеко не поїдеш

НЕ ЗНАЄ спаду обсягів виробництва Мелітопольський м'ясокомбінат. Одне з пояснень цього — в бажанні не «наганяти» рентабельність, а випустити якомога більше високоякісної продукції. «Будуть обігові кошти, будемо у виграші», — наголошує директор Микола Ручка.

З цією метою тут значно наростили ковбасне та напівфабрикатне виробництва. Торік отримали 8 відсотків зростання обсягів, нині вийшли на 12 відсотків, консервне виробництво дало прибуток на 18 відсотків.

Погодьтеся, досить суттєве збільшення, що допомагає працювати стабільно, вчасно сплачувати податки, дбати про завтрашній день. Щоб не бути голослівним, зауважу: з 690 мільярдів минулорічного прибутку 63 відсотки спрямували на технічне переозброєння. До речі, всі зароблені торік на експорті власної продукції 3 мільйони 350 тисяч доларів США також направили на закупівлю нових технологій та обладнання, спецій для ковбасного виробництва.

Сьогодні Миколу Ручку хвилюють перспективи тваринництва. Минулого року виробництво м'яса з худоби, що її поставляє область, склало усього 33 відсотки від рівня 1990 року. Довелося різко збільшити закупівлю худоби від населення. Особливо свиней. Але з м'яса таких свиней якісну ковбасу зробити неможливо. Тож, за словами Миколи Ручки, наш агрокомплекс має негайно повернутися до науково обгрунтованого індустріального свинарства.

— Які б не були капіталисти чи фермери на Заході, — каже він, — але свинарство там скрізь поставлене на індустріальну основу. А це означає, що правильно будуть підготовлені корми, дотримана технологія...

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

У номер

● *Крим*

Цікаві думки про історію країни

Два дні в Сімферополі працювала міжнародна науково-практична конференція «Проблеми політичної історії Криму: підсумки і перспективи».

У ній взяли участь історики, юристи, соціологи, політологи з Києва, Москви, Санкт-Петербурга, Сімферополя, Севастополя, Донецька, Запоріжжя та інших міст. Під час дискусії учених можна було почути цікаві думки про царську і сталінську політику в Криму, про міжнародні проблеми, кримськотатарський, український, російський національні рухи в Автономній республіці. Однак більшість зійшлася в одному: Крим — це територія незалежної України, а кримські татари — його корінний народ.

● *Полтава*

З малих — підмога велика

В області розроблено проект цільової програми відновлення малих гідроелектростанцій та перспективи переоснащення шлюзів-регуляторів на річках Ворскла і Псьол. Це сприятиме отриманню електроенергії власного виробництва для потреб промислових підприємств і населення. Перші кроки щодо здійснення запланованого вже зроблено, — введено в дію Сухорабівську ГЕС, у випробувальному режимі працює Кунцівська ГЕС, тривають відновлювальні роботи на Остапівській ГЕС та інших малих електростанціях. До кінця року планується ввести в дію три гідроелектростанції.

● *Одеса*

Місток єднання

Столиця Білорусі Мінськ стала двадцять четвертим містом-побратимом Одеси. Угоду про це підписали два мери — Володимир Єрмошин та Едуард Гурвіц. Під час перебування делегації з Одеси в Мінську обговорено конкретні пропозиції щодо багатопланового співробітництва. Відбулися зустрічі в трудових колективах. У налагодженні зв'язків між містами взяв участь Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Білорусь Володимир Желіба.

● *Луганськ*

Цей метал цінують усі

Днями проведено ювілейну плавку на Алчевському металургійному комбінаті на честь 100-річчя підприємства. Хоча комбінат переживає не найкращі часи, однак тут зуміли зберегти колектив. 21 тисяча чоловік працюють на комбінаті, тобто кожний третій мешканець міста. Метал — один з найголовніших видів продукції, який Україна відправляє на експорт.

Звірівництво

У ринок — виключно... в норках

СПОГАД, хоч і не на порі, але досить виразний, аби його просто так забути. Мабуть, єдине на всю Україну таке село на Полтавщині — Чапаєве (ось тільки до чого тут Василь Іванович?), де усі його мешканці взимку носять шапки виключно хутряні. Не штучні, а натуральні: жінки — з сріблястих лисиць, а чоловіки — з темних норок. На тлі нинішніх сільських злиднів побачене вразило.

— Дехто вже настільки «заївся», що й на ферму в дорогому хутрі ходить. У столиці до театру не усі так зодягаються, — чи то радіє, чи то бідкається з того голова правління Михайло Сорокін. А що вдієш, зарплату людям почасти видаємо шкірками — нашою головною продукцією.

Колишній звірорадгосп, нині акціонерне товариство «Петрівське» спеціалістам добре відоме. Були часи — гриміла про нього слава на вітчизняних і зарубіжних хутряних аукціонах. Нині багато дечого змінилося, і не на краще.

Специфіка господарства — вирощування на хутро норок і сріблястих лисиць. Щороку їх забивають, відповідно, 30 і 4,5 тисячі штук. Цифра ця стабільна ось уже п'ять років, тоді як подекуди від вітчизняних звірорадгоспів не залишилось не тільки порожніх кліток, а й згадок. Власне, як втрачено в Україні і саму галузь. Приміром, тільки тут ще вирощують молодняк кролів. Дві тисячі племінних самок дають за сезон близько 25 тисяч кроленят, на яких стабільно високий попит. Чого не скажеш про кролячі шкірки — хутряні фабрики оцінюють їх за одну штуку дешевше пачки сигарет «Мальборо».

Наскільки копітка спеціалізація на звірівництві, говорить хоча б такий факт. Корм для норок і лисиць доводиться закуповувати аж... в Америці. Здебільшого, з-за кордону завозять вакцину і ліки для ветеринарного захисту поголів'я. І ще безліч усіляких великих і малих проблем доводиться вирішувати щоденно, аби лише один раз на рік одержати готову продукцію — хутряну шкірку. Проте й з нею клопотів хоч відбавляй.

Раніше усе було просто: на сто відсотків держзамовлення — хутро забирали фабрики. Нині останні за браком коштів не можуть викупити шкірки і тому доводиться реалізовувати їх виробникові. Тому в Полтаві, Харкові, Дніпропетровську чи будь-де можна стати свідком такої собі базарної картинки. Стоїть ряд автомобілів з усіляким крамом: цукром, борошном, олією, а поруч — торгують хутряними шкірками. Ось така гримаса ринку. Тоді як у всьому світі про хутряну галузь дбає держава, у нашої до цього руки поки що не доходять. А коли так, то наскільки довго вистачить сил в ентузіастів займатися звірівництвом? Тривожить те, що таких ферм одиниці. А в хутрі хочуть ходити усі...

Григорій ГРИНЬ.

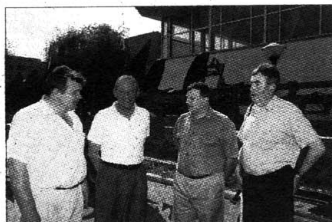
Полтавська область.

Про своє, про фермерське

Вісімнадцять французьких і одинадцять українських фермерів зустрілися в Черкасах на спільному українсько-французькому підприємстві «Дако», яке займається поставками сільськогосподарської техніки у центральні регіони нашої країни. Крім фермерів з департаменту Уаз, у зустрічі брали участь представники французьких банків, котрі фінансують сільське господарство. Аграрники з Глобинського району Полтавщини, які одержали з Франції на взаємовигідних умовах близько ста одиниць сільгосптехніки, і черкаське СП «Дако», куди надійшло за останній рік понад 300 сівалок, обприскувачів, бурякозбиральних комбайнів, висловилися за подальшу співпрацю з французькими партнерами.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На фото Олега ГАНІНА: під час зустрічі.

Екологія

Річки малі, проблеми великі

Члени екологічної комісії Верховної Ради України побували на Рівненщині. Вони вивчали питання про дотримання в області законодавства щодо охорони малих річок. Визначено як позитивні, так і негативні факти. Серед останніх — не забезпечено комплексного підходу у справах охорони і використання малих річок, не закінчено їх паспортизацію, не створено спеціальних служб догляду за ними, землі прибережних захисних смуг не вилучені з сільськогосподарського обігу, триває їх розорювання...

На засіданні комісії виступили заступник її голови Анатолій Писаренко, міністр охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки Юрій Костенко, інші представники владних структур.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

Спорт

Пропонується «нульовий варіант»

— В українській Федерації футболу склалася критична ситуація, — сказав заступник міністра України у справах молоді і спорту Микола Костенко нашому кореспонденту. — Саме тому міністерство ініціювало проведення 30 травня засідання виконкому Федерації, на якому було б прийнято рішення про скликання позачергового конгресу з порядком денним про утвердження нового Статуту, виборів керівних органів Федерації.

— Ви пропонуєте це?

— Тут більш умісне інше слово — вимагаємо.

— Але ж ваш ультиматум можуть і не прийняти?

— Це не ультиматум, а єдино прийнятний за нинішніх умов «нульовий варіант». Федерація не може його не прийняти, оскільки на сьогодні вона нелегітимна з тієї причини, що не уклала договір з міністерством на цей рік. Тому ми маємо право ніби «забрати» свої права, які було передано ФФУ, і взяти на себе дещо незвичайні функції: вимагати провести конгрес з тим, щоб надалі Федерація могла працювати на цивілізованій основі.

— Отже, ви вважаєте, що надзвичайний конгрес Федерації футболу, який відбувся 18 травня всупереч розпорядженню президента ФФУ Віктора Баннікова про його перенесення, був самодіяльністю?

— Я б так його не назвав, але він не правомочний. Ті, хто приймав рішення про скликання конгресу, забули про те, що членами Федерації є територіальні організації, а не приватні особи, які підписали відоме звернення...

— А ким вважати сьогодні Миколу Черниша і Анатолія Конькова?

— Конькова було призначено на посаду голови Комітету по проведенню змагань виконкомом Федерації. Це значить, що президент ФФУ відповідно до законодавства України має право звільнити його, як втім, і будь-якого працівника, від виконання обов'язків. А повноваження Черниша як генерального секретаря призупинено президентом до рішення конгресу.

— Відомо, що на минулому тижні ви збирали у міністерстві «протиборствуючі сторони»...

— Так. Ми домовились про створення робочої групи для підготовки засідання виконкому, про яке я говорив, і конгресу.

Кубок у школярів з Кременчука

Відбувся другий розіграш Кубка знаменитого українського баскетболіста, олімпійського чемпіона Олександра Волкова серед шкільних команд країни. Його організували національна Федерація баскетболу, Українська баскетбольна асоціація та БК «Київ-Баскет».

Фінальні поєдинки тривали в київському спорткомплексі «Меридіан». У вирішальному матчі школярі з Кременчука взяли гору над суперниками із Сімферополя — 81:47.

Переможці та призери отримали подарунки від Олександра Волкова. До речі, відомий спортсмен дав інтерв'ю нашій газеті, котре ми опублікуємо незабаром.

Хроніка. Факти. Події

● Москва

Кінець війні, свобода полоненим?

Вчора у Москві продовжувалися переговори між керівництвом Росії і чеченською делегацією на чолі з Зелімханом Яндарбієвим. Було обговорено заходи з реалізації підписаного у понеділок у Кремлі документа про припинення бойових дій і про забезпечення усіх осіб, яких насильно утримували.

● Бішкек

Дедалі глибше...

Вчора у столиці Таджикистану відбулося засідання Ради Міжпарламентської Асамблеї країн СНД. Було обговорено коло питань, які стосуються поглиблення інтеграції у рамках співдружності і зміцнення міжпарламентських зв'язків. «Окрасою» зустрічі стало підписання угоди про міжпарламентський комітет Білорусі, Казахстану, Киргизії та Росії відповідно до Договору про поглиблення інтеграції.

● Вільнюс

Головна мета — ЄС і НАТО

Відбулася традиційна щорічна зустріч президентів Литви — Альгірдаса Бразаускаса, Латвії — Гунтіса Улманіса, Естонії — Леннарта Мері та очолюваних ними делегацій. Вони обговорили проблеми поглиблення співробітництва держав Балтії, питання регіональної безпеки, відносин із сусідами і, найперше, з Росією напередодні президентських виборів. Головним пунктом порядку денного було питання про координацію дій на шляхах інтеграції до Європейського Союзу і НАТО.

● Лондон

Ви не маєте рації, Мейджоре!

Лідер католицької ірландської партії Шинн фейн Джеррі Адамс піддав критиці прем'єр-міністра Великобританії Джона Мейджора за те, що він блокує його участь у переговорах про майбутнє Північної Ірландії, які мають відбутися наступного місяця. Адамс звинуватив Мейджора у відсутності політичної волі, зазначивши, що ірландське питання, на його думку, для прем'єр-міністра не є пріоритетне.

● Афіни

До Ради Європи Хорватії зарано...

Парламентська Асамблея Ради Європи відхилила заяву Хорватії на вступ до цієї організації. Про це заявив на черговій сесії Асамблеї, що проходила в грецькому місті Салоніках, заступник її голови Ван дер Лінден. Він зазначив, що таке рішення ухвалили у зв'язку з невиконанням Хорватією необхідних для вступу зобов'язань.

● Будапешт

Більше поїздів хороших і різних

З 2 червня цього року і до 31 травня наступного в Угорщині діятиме новий графік руху поїздів. У цей період на маршрути додатково буде введено 119 поїздів, а разом їх стане 2697. До речі, крім експреса «Тиса», який з'єднує Будапешт з Москвою та Санкт-Петербургом, через Київ та інші залізничні станції України курсуватиме швидкий поїзд Москва—Белград «Пушкін».

За повідомленнями кореспондентів «Голосу України» та інформаційних агентств.

ДОЛЮ ЄВРОПИ ВИРІШУВАТИ І НАМ?

НЕЩОДАВНО у Варшаві проходила українсько-польська конференція «Відродження України», що її зорганізував фонд «Стефана Баторія» (польське відділення фонду Сороса). Приємно відзначити – найчастіше на цьому зібранні лунала така думка: Україна почала відігравати одну з найважливіших ролей у Європі.

За словами вчених і політологів, які зібралися того дня у конференц-залі, міжнародну політику двадцять першого століття визначатиме центральносхідний європейський регіон. Іншими словами, доля світу великою мірою залежатиме від того, які трансформації відбудуться у Польщі та Україні, як швидко нашим державам вдасться реформувати економіку і позбавитися кризи.

Щодо Республіки Польща, то нині вона випереджає нашу державу на кілька років, і здавалося б логічним, аби її країна шукала стратегічних партнерів серед розвинених європейських держав. Проте у Польщі добре пам'ятають вислів Пілсудського: «Без незалежної України — неможлива незалежна Польща, і навпаки». Тому не тільки керівництво, а й національна еліта намагається всіляко підтримувати нашу державу не лише на рівні двосторонніх відносин, а й у міжнародних структурах. Колишній міністр закордонних справ Польщі Анджей Олеховський, котрий брав участь у конференції, згадував: «Не було таких міжнародних переговорів, на яких Польща не замовила б добре слово за Україну. Справді, п'ять років тому ми гадали — чи утримає ваша держава свою незалежність. Три роки тому — чи вдасться їй впоратися з економічними труднощами. Нині — Україна повноцінна Європейська держава». Пан Олеховський вважає, що це заслуга українських дипломатів, але, звичайно, без підтримки тієї самої Польщі, а також колишніх побратимів по Варшавському договору, проблем було б значно більше.

А що Польща вже зарекомендувала себе надійним партнером України, то нині вона хоче заручитися підтримкою і з нашого боку. Тоді як у центральносхідній Європі популяризують ідею розширення НАТО на Схід, а головним її супротивником виступає Російська Федерація, польське керівництво хотіло б взяти собі у союзники Україну. На думку пана Олеховського, наша держава може мати з розширення Північноатлантичного альянсу певні вигоди, адже коли Польща стане його членом, Україні відкриється дорога на захід. Своїми міркуваннями щодо цього поділився і перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко. За його словами, Україна ставиться до альянсу як до одного з найважливіших елементів загальноєвропейської безпеки, а тому не може заперечувати проти його розширення. «Жодна держава не має права вето на цей процес, — вважає Бутейко, — проте Україна воліла б, щоб розширення НАТО не спричинило розколу у світі, воно не повинно бути загрозою іншим державам. Так само Україну не влаштовує роль буфера, який, як відомо, отримує удари з обох боків».

До речі, Російську Федерацію на конференції згадували не один раз. Після підписання союзної угоди між Єльциним та Лукашенком поляки занепокоєні: чи не піде наша держава білоруським шляхом? Одночасно офіційна Варшава зацікавлена у поліпшенні стосунків з Москвою, адже за часів президентства Валенси між цими державами частенько «бігав чорний кіт», тож сподівається щодо цього на підтримку України.

Відверто кажучи, я не вперше була на конференції такого роду, і у Польщі також. Цього разу вона відбувалася у вихідні погожі дні і... при заповненому залі. Багаточисленна армія журналістів, яка атакувала українських гостей, а також десять хвилин ефірного часу, виділених у двадцятихвилинних новинах першого каналу ТБ Польщі, переконали мене, що у сусідній державі конференція стала явищем непересічним. Можливо, такий ажіотаж був пов'язаний з майбутнім візитом Президента Леоніда Кучми, який планує відвідати цю країну на початку червня. За будь-яких умов, у прогресі нашої держави Польща справді зацікавлена.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Київ–Варшава–Київ.

Кандидати домовляються і сваряться

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ вибори в Російській Федерації відбудуться, як і заплановано, шістнадцятого червня. Цю заяву нинішнього Президента Бориса Єльцина підтримують усі кандидати на цей пост.

Заяву Президента спричинив виступ начальника Служби президентської охорони, людини з найближчого оточення російського глави держави — Олександра Коржакова. Він, зокрема, запропонував відкласти вибори доти, поки ситуацію в Росії не стабілізують. Проте спостерігачі вважають, що вустами Коржакова висловлювалися думки самого Єльцина, який нібито побоюється зазнати поразки від лідера КПРФ Геннадія Зюганова і волів би перенести вибори, мотивуючи це тим, що прихід до влади комуністів розколе суспільство і призведе до нових конфліктів. Ще один кандидат у президенти Михайло Горбачов прокоментував ситуацію, перефразувавши прислів'я: «Що в Єльцина на умі, те в Коржакова на язиці».

А тим часом передвиборчий марафон набирає нових обертів. Днями Борис Єльцин зустрівся з лідером демократичного об'єднання «ЯБЛоко» Григорієм Явлінським, щоб узгодити позиції на майбутніх виборах. І хоча зустріч відбулася за зачиненими дверима, недержавні агенції РФ поширили чутки, ніби Борис Єльцин запропонував Явлінському посаду Прем'єр-міністра у майбутньому уряді в обмін на голоси прихильників «ЯБЛока», якщо той вийде на другий тур.

Цій інформації можна вірити, бо кількома днями пізніше голова виконкому «Наш дом — Россия» Володимир Бабічев повідомив журналістам, що Віктор Черномирдін готовий поступитися посадою на користь лідера «ЯБЛока», якщо такою домовленістю будуть завершені переговори Явлінського та Єльцина.

Лідер КПРФ Геннадій Зюганов, перебуваючи у Бонні, прокоментував зустріч Бориса Єльцина із Григорієм Явлінським як свідчення слабких позицій нинішнього президента і закликав Захід «не підтримувати одного кандидата» на президентських виборах, бо саме цей претендент може не перемогти.

А кандидат у президенти Михайло Горбачов звернувся до того самого Заходу із закликом не підтримувати на виборах ані Зюганова, ані Єльцина: мовляв, Зюганов очолив напівзруйновані структури «імперії зла» і намагається їх реанімувати, а Єльцин зрадив демократичним ідеям і почав торгувати владою.

Окрім того, екс-президент екс-СРСР звинуватив усі політичні сили Росії у тому, що йому заважають вести передвиборчу кампанію. То скасовують зустріч з адміністрацією, то телеканал відмовляє йому в ефірному часі. Навіть ляпас, якого пан Горбачов нещодавно отримав у натовпі, він вважає справою рук або «партії влади», або пана Жириновського, який саме того дня святкував 50-річчя. Та попри все, Горбачов вважає, що після поїздок по Росії він як ніколи вірить у свою перемогу.

До виборів залишається менше місяця, і суперечки між претендентами на найвищу посаду можуть стати ще різкішими. Поки що їхні погляди збігаються тільки в одному: всі кандидати сумніваються в легітимності результатів голосування. Хоча міністр юстиції РФ Валентин Ковальов запевнив громадськість: Центрвиборчком та правоохоронні органи докладуть усіх зусиль, аби не допустити підтасовок та перекручень волевиявлення громадян.

Тетяна ПЕТРЕНКО.

На знімку Сергія КОШЕВАРОВА: кумири приходять, йдуть, а іноді и повертаються. Вибір залишається за народом.

Алло, Тель-Авів!..

КОГО Б НЕ ОБРАЛИ, А НАМ КОРИСТЬ

СЬОГОДНІ Ізраїль уперше прямим голосуванням визначить свого прем'єр-міністра. Надзвичайний і Повноважний Посол України в Ізраїлі Олександр МАЙДАННИК розповів кореспондентові «ГУ» Надії БЕДРИЧУК про деякі особливості цих виборів.

— Главою уряду може стати один із двох кандидатів: або нинішній прем'єр і лідер партії «Авода» Шимон Перес, або Біньямін Нетаньяху, який очолює правоцентристський блок «Лікуд». За попереднім опитуванням, ізраїльтяни більше підтримують Шимона Переса.

Сьогодні також відбуваються вибори до кнесету (парламенту). Близько 20 партій включені до списків. І серед них — «Ісраель БаАлія» («Ізраїль на підйомі»), що представляє інтереси репатріантів із колишнього СРСР. Її очолює Натан Щаранський, який протягом тривалого часу жив у Донецьку. Його партія сподівається одержати декілька місць у кнесеті, в якому, ймовірніше за все, жодний блок не матиме більшості.

Взагалі іммігранти із колишнього Радянського Союзу беруть активну участь у політичному житті Ізраїлю. І практично всі партії враховують інтереси репатріантів, серед яких — 300 тисяч вихідців з України.

Результати дострокових виборів навряд чи негативно вплинуть на україно-ізраїльські відносини. Наша держава співпрацюватиме з будь-яким демократично обраним урядом. До того ж, бажання зміцнювати зв'язки з Києвом висловили обидва кандидати в прем'єр-міністри. Незалежно від того, хто переможе, і надалі розвиватиметься наше економічне співробітництво. Тим паче зараз, після недавньої ратифікації Верховною Радою України угоди про вільну торгівлю з Ізраїлем.

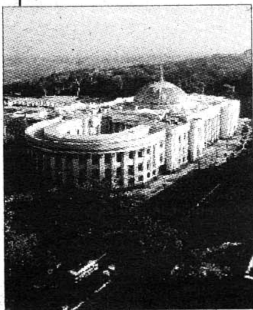
Шлях процвітання вистелений шовком?

Сьогодні група європейських підприємців вирушає у похід старим шовковим шляхом, який з'єднує Венецію із Закавказзям.

Уже давно замело сліди східних купців, які везли на продаж у заморські краї килими, слонову кістку, зброю, коштовності, китайські дзеркала, прянощі і навіть жовч питонів. І, звичайно, шовк, який на той час був «міжнародною валютою». Нині цими дорогами пройдуть підприємці європейських країн–членів ЄС. І везтимуть вони цілком сучасний товар: продовольство, медикаменти, одяг. Що й казати, екзотики мало, але ця гуманітарна допомога необхідна Грузії, Вірменії, Азербайджану, Туркменистану, Узбекистану, Киргизії та Казахстану. Саме цими країнами пролягає великий шовковий шлях.

У кожній столиці європейці зупинятимуться на два дні, щоб поспілкуватися з політиками та економістами про відновлення давніх торгових традицій, організовуватимуть ярмарки. Кульмінацією походу стане симпозіум у Самарканді 24-25 червня з питань іноземних інвестицій.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань Чорнобильської катастрофи попередньо обговорила питання щодо подальшої газифікації Іванківського району Київської області, який значно постраждав внаслідок аварії на ЧАЕС.

Інформацію про стан газифікації населених пунктів зробив заступник голови Іванківської Ради народних депутатів Г. Луценко. Точку зору щодо виконання цих робіт у селах Нові Соколи, Красилівка, Термахівка, Чкалівка, Мусійки, Нові Макалевичі, Русаки, М. Макарівка, Макарівка, Болотня, Федорівка, Феневичі, Р.-Тальська, Р.-Шпилівська, Шпилі, Білий Берег, Рокитна Слобода, Воропаївка та інших висловив директор Київської обласної дирекції по будівництву об`єктів по Чорнобильській програмі Ю. Степура.

В обговоренні взяли участь голова Комісії з питань Чорнобильської катастрофи В. Яценко, члени Комісії І. Кірімов та В. Петрук.

Комплексно це питання буде обговорено через два тижні на спеціальному засіданні Комісії.

Комісія з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів ухвалила подати на розгляд Верховної Ради доповнення статті 85 Конституції України та Закону «Про вибори народного депутата України» нормою, згідно якої особи, що мають не погашену і не зняту у встановленому порядку судимість за скоєння умисних злочинів, не можуть балотуватися або бути обраними народними депутатами України.

Розглянуто заяву народного депутата Є. Пронюка щодо порушення обумовленої Регламентом процедури розгляду питання про згоду на притягнення до кримінальної відповідальності й арешт депутата Чернівецької міськради В. Кравчука. Після обговорення відповідних матеріалів члени Комісії дійшли висновку, що порушення Регламенту при розгляді й прийнятті рішення по цьому питанню не було.

На засіданні Комісії йшлося також про участь народних депутатів у роботі Верховної Ради у квітні місяці. Наголошувалося, що загалом парламентарі з різних причин пропустили 14 відсотків часу пленарних засідань, в тому числі біля п'яти відсотків пропущено з невідомих або неповажних причин. Комісія ухвалила подати на розгляд Верховної Ради пропозицію про відрахування коштів з депутатів, які допустили пропуски засідань з неповажних причин.

У порядку контролю комісія розглянула питання про виконання народними депутатами пункту 2 Постанови Верховної Ради від 23 січня 1996 року «Про визнання повноважень народних депутатів України, обраних на повторних виборах 10 грудня та при повторному голосуванні 17 і 24 грудня 1995 року», які всупереч чинному законодавству, не перейшли на постійну роботу до Верховної Ради. Комісією було прийняте рішення запропонувати народним депутатам Іщенку О. І. (432 Першотравневий виборчий округ Чернівецької області), Коваленку А. А. (11 Печерський виборчий округ м. Києва), Славову М. А. (13 Подільський виборчий округ м. Києва), Слободянюку С. М. (167 Ужгородський міський виборчий округ Закарпатської області), Шарову І. Ф. (41 Роздольненський виборчий округ, Автономна Республіка Крим) відповідно до вимог статті 4.1.2. Регламенту Верховної Ради та інших законодавчих актів до 1 червня ц. р. залишити попереднє місце роботи і передати трудову книжку до секретаріату Верховної Ради.

Комісія з питань науки та народної освіти обговорила питання щодо реформування вищої освіти в Україні. Народні депутати зазначили, що воно відбувається в надзвичайно складній економічній ситуації, яка впливає на фінансування вищих закладів освіти. Насамперед, це стосується виплати стипендій і заробітної плати, скороченню штатів і набору студентів за державним контрактом. Заслухавши пропозиції Міністерства освіти, охорони здоров`я, сільського господарства і продовольства, ректорів вищих закладів освіти щодо удосконалення мережі та напрямів підготовки спеціалістів, члени Комісії погодились з аргументами стосовно скорочення набору на заочну форму і тимчасову ліквідацію вечірньої форми навчання.

Міністерству освіти рекомендовано розробити концепцію матеріального забезпечення та економічного обгрунтування державної програми освіти.

**Комісія з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв`язку** на своєму засіданні проаналізувала звернення Ради профспілки залізничників і транспортних будівельників в Україні до всіх працівників галузі. В ньому, зокрема, йдеться про складне соціально-економічне становище в колективах цих підприємств та організацій, пов`язане, передусім, із тривалою затримкою виплати заробітної плати.

Наголошувалось також на високій дебіторській заборгованості за вантажні перевезення, яка на 8 травня 1996 року склала 50,1 трильйона карбованців.

Не компенсуються втрати залізниць від перевезень пільгових категорій громадян. За 1995 рік втрати становили 30 трильйонів карбованців, а за перший квартал цього року — 6,4 трильйона карбованців.

Зважаючи, що вирішення цих питань відноситься до компетенції уряду, члени Комісії запропонували Прем`єр-міністрові Є. Марчуку розглянути їх за участю керівництва Укрзалізниці, відповідних органів державної виконавчої влади.

У процесі обговорення проекту концепції приватизації майна об`єктів соціально-культурного призначення внесено пропозицію в розділі «Об`єкти приватизації» передбачити норму, за якою додаткові переліки об`єктів, які підлягають приватизації, затверджуються Кабінетом Міністрів за поданням Фонду держмайна і за погодженням з органами, уповноваженими управляти державним майном та органами місцевої влади.

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією проаналізувала матеріали щодо використання бюджетних коштів у 1995 році, підготовлені контрольною групою Комісії з питань бюджету.

Зокрема, нею встановлено численні випадки використання бюджетних коштів, призначених для соціального захисту населення, фінансування капітальних вкладень, сільськогосподарського призначення, для покриття заборгованості підприємствам Мінвуглепрому, Мінпрому, Міненерго, не за цільовим призначенням.

За рахунок державного бюджету фінансуються комерційні банки, акціонерні товариства та підприємства недержавної форми власності.

Аналіз регіональних особливостей видатків з бюджетних рахунків для покриття заборгованості підприємствам Мінвуглепрому, Мінпрому та Міненерго у 1995 році показує, що переважна більшість областей перерахувала ці кошти на рахунки різних керуючих установ, після чого їх слід губиться.

Зазначалося, що вражаючою є практика використання цільових бюджетних коштів сільськогосподарського призначення — 30,8 відсотка коштів, що мали бути направлені на цільове використання для сільського господарства, за призначенням не надійшли. Найбільш «популярним» було перерахування сільськогосподарських коштів у «нікуди» в Полтавській, Харківській, Запорізькій, Вінницькій та Дніпропетровській областях. Що ж стосується Луганської та Донецької областей, то тут таким чином «використали» відповідно 60,13 і 70,62 відсотка коштів.

Встановлено також штучне створення додаткових ланок у виплаті пенсій, коли у цей ланцюжок (від коштів Пенсійного фонду до отримання пенсій пенсіонерами) втручаються комерційні структури, які ставлять собі за мету доставляти пенсії. До складу цих комерційних структур найчастіше входять особи, що мають робити це згідно з їх посадовими обов`язками. Кошти Пенсійного фонду перераховують із благодійною метою до різних громадських організацій, забуваючи при цьому запитати дозволу у самих пенсіонерів.

Фахівці контрольної групи встановили, що у минулому році серед головних бухгалтерів банківських установ була зафіксована «епідемія амнезії» (тимчасової втрати пам`яті). Вони водночас позабували розрахункові рахунки своїх клієнтів та інші їх атрибути. Лише у Київській області у 1995 році в «нікуди» було перераховано 4 трильйони 886 мільярдів карбованців. А всього з першої спроби торік не знайшли своїх отримувачів біля 50 трильйонів карбованців. Найчастіше у головних бухгалтерів пам`ять «відказувала», коли йшлося про перерахування бюджетних коштів. А в цей час працівники бюджетних організацій марно чекали на затриману зарплату.

Такі факти свідчать, що з боку відповідних державних банківських і фінансових установ не здійснюється належний контроль за дотриманням Закону України «Про Державний бюджет», що призводить до нецільового використання бюджетних коштів, маніпулювання ними в корисливих цілях, їх розкрадання.

Виходячи з зазначеного, голова комісії Г. Омельченко направив аналітичні матеріали контрольної групи Комісії з питань бюджету, Генеральному прокурору, міністру внутрішніх справ, Голові СБ, начальнику головного управління Державного казначейства України для проведення перевірки викладених в аналізі фактів порушення Державного бюджету і притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності.

Прес-служба Верховної Ради України.

ДИСПАРИТЕТ — ПОНЯТТЯ «НАШЕНСЬКЕ»

КОМІСІЯ Верховної Ради з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села спільно з проектом «TACIS» Європейського Союзу провели інформаційний семінар для депутатів парламенту, спеціалістів сільського господарства, політиків і журналістів. Тема семінару — «Ціна і збут сільськогосподарської продукції та продовольства». Перед учасниками семінару виступили як вітчизняні вчені та спеціалісти, так і представники та експерти проекту «TACIS».

Проблема ціноутворення — одна з найгостріших. Саме ціна як основний регулятор виробництва дозволяє найбільш об'єктивно оцінити ефективність відносин між галузями з позиції паритетності.

Проте, як відзначали промовці, проведена в Україні в умовах надмонополізованої економіки промисловості та значного дефіциту матеріально-технічних ресурсів форсована лібералізація цін призвела до бурхливого їх зростання, насамперед на ресурси промислового походження та енергоносії, порушення міжгалузевих відносин, викликала велику соціальну напругу в суспільстві. Відчутно скоротилося виробництво сільськогосподарської продукції.

Наприклад, торік виробництво валової продукції сільського господарства в порівняльних цінах скоротилося проти 1990 року майже наполовину. Кожне третє підприємство стало збитковим (загальна сума збитків 27,7 трлн. крб.). Повністю збиткова тваринницька галузь (сума збитку 44,7 трлн. крб.) Неплатоспроможність господарств зросла за рік у 10 разів. Вже це різко послабило виробничий потенціал сільського господарства. У 1995 році порівняно з 1990-м у 7 разів скоротилися обсяги придбання мінеральних добрив, у 3 і 5 разів — засобів захисту рослин і тварин, у 3 —комбікормів, у 2 — нафтопродуктів та газу, у 7 — запчастин, у 5 — зернозбиральних комбайнів, у 49 — тракторів, у 153 — автомобілів. У 2,8 раза зменшилися інвестиції в капітальне будівництво. Рівень зношеності основних фондів досяг 60—65 відсотків. Знизилася мотивація селян до праці. Середньомісячна оплата праці за минулий рік становила 3,7 млн. крб., що вдвічі нижче середньостатистичного показника по народному господарству. Частка зарплати у собівартості сільськогосподарської продукції знизилася з 43,7 відсотка у 1991 році до 21 у 1995 році. Ось така безрадісна картина. На жаль, ціновий паритет поглиблюється і далі: порівняно з 1991 роком ціни на матеріально-технічні ресурси, що споживаються сільськогосподарськими підприємствами, зросли в 110 тисяч разів, тарифи та націнки на послуги — в 94 тисячі разів, тоді як закупівельні ціни на сільськогосподарську продукцію за цей же період підвищилися лише у 18,6 тисячі разів. Відбулося переливання капіталу в промисловий, обслуговуючі і сільськогосподарські галузі.

Як зазначила більшість промовців, економічна криза у сільському господарстві України має причини макроекономічного рівня. Отже, сама галузь ліквідувати перекоси не зможе. Без державної підтримки село не обійдеться. «Правила гри» мають передбачити елементарну еквівалентність обміну. Вони мають бути системні і триматися хоча б рік. І, по-третє, потрібно забезпечити товаровиробникові своєчасність плати за реалізовану продукцію. Це загальні рекомендації. Як їх забезпечити методологічно — це звучало у доповідях ораторів.

Зупинилися учасники семінару і на правовому забезпеченні діяльності сільськогосподарського виробника, навчанні керівників сільськогосподарських підприємств, прикладах функціонування відповідної галузі у різних країнах світу, зовнішніх економічних відносинах виробників сільськогосподарської продукції тощо. На загальну думку, семінар був корисний.

З досьє редакції

«TACIS» — це програма, розроблена Європейським Союзом для колишніх республік СРСР (за винятком країн Балтії) з метою сприяння розвиткові гармонійних і міцних економічних та політичних зв'язків між ЄС та цими країнами. У рамках програми «TACIS-93» у галузі сільського господарства та виробництва продуктів харчування цей проект найбільш масштабний. Головна мета проекту — забезпечити підтримку уряду України в розробці нових, інституційних та технічних рамок у галузі сільського господарства та виробництва продуктів харчування.

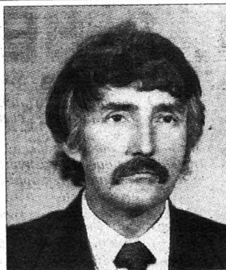
Леонід БРОВЧЕНКО.

ЩО ДАЛІ?

Точка зору

ОСТАННІМИ місяцями основним питанням, нав'язуваним громадянам України, стало прийняття чи неприйняття нової Конституції. І справу намагаються подати так, наче проти проекту Конституційної комісії виступають лише «ліві» — комуністи й соціалісти, загрожуючи цим самому існуванню Української держави...

Так це чи ні? Що відбувається насправді? Нижче я пропоную кілька думок з цього приводу...

Перше. Тло, на якому приймається Конституція. Мабуть, нікого не треба переконувати в тім, що курс так званих ринкових реформ завів країну і її громадян у глухий кут: 90 відсотків населення перебуває на межі виживання: місяцями не виплачують зарплату тим, хто працює. Хто не працює (не зі своєї вини), ніде не можуть знайти роботи. На жалюгідні (ще й затримувані) зарплати і пенсії нема чим заплатити за квартиру, за світло, за опалення; простоюють підприємства, а людей женуть в неоплачувані відпустки чи скорочують. Багатьом нема у що вдягнутись і немає що їсти. Повторюю, 90 відсотків громадян України відчувають це на собі щодня. Саме до такого стану, а в останніх півтора року прискореними ударними темпами, доведено одну з найбагатших країн світу Україну з її роботящим народом, який тепер умисно перетворюють на спекулянтів, жебраків, злочинців чи пияків з відчаю.

Обіцяних поліпшень нема, хоча про виконання обіцянок заявляють з найвищих трибун. Їх і бути не може, доки реалізовуватиметься точно розроблений і чітко впроваджуваний у життя антидержавний планвистава, автори сценарію і режисери якої, як завжди у таких випадках, незнані й невидимі, ховаються за лаштунками сцени, де розігрується трагіфарс.

Замість того, щоб виходити із ситуації, яка стала без перебільшення жахливою, замість того, щоб у найрадикальніший спосіб, у найкоротші терміни рятувати державу, увагу народу відвертають грандіозними шоу всеукраїнського масштабу під кодовою назвою «Проект нової Конституції України». Шоу, сенс якого зводиться до того, що в усьому, мовляв, винна відсутність цієї Конституції, без якої, як без повітря, а що її немає, винна така-сяка Верховна Рада... От буде Конституція прийнята — і все стане гаразд. І, б'ючи себе в груди, волають про смертельну небезпеку для державності України, якщо Конституцію не буде найближчим часом прийнято.

Для кого і для чого весь цей гвалт?

По-перше, для того, щоб відвернути увагу людей від основного й уникнути покарання за скоєне, переклавши всю провину з хворої голови на здорову.

По-друге, для того, щоб руками виборців під істеричні й одностайні у кращих комуністичних традиціях волання з місць «схвалюємо», протягнути, так би мовити, «волею народу», запропонований проект Конституції.

Друге. Видимий і прихований сенс проекту Конституції... Україна справді у смертельній небезпеці, посиленій ще й тим, що українська армія, власне, умисно нищиться. Але поруч з очевидною зовнішньою небезпекою ще більшою є небезпека внутрішня. Коли на верхівках влади у її середніх і низових структурах від Києва до областей і районів переважно хапуги і злодії, коли злочинні «державні» корпорації тісно об'єдналися з кримінальними мафіозними структурами, коли реальну владу в державі захопили особи, яким наплювати і на державу, і на народ, наплювати на те, під якими прапорами вони сидять на посадових кріслах і на те, що буде з Україною завтра.

От під цим кутом і подивимося на запропонований проект Конституції... У разі його прийняття громадяни України будуть практично позбавлені всіх соціальних гарантій. Вам залишаться тільки нічим не забезпечені права. Ви матимете право згідно із статтею 38 на працю, але це право нічим не гарантоване. Це означає: знайдеш роботу — працюй, ти маєш на це право, не знайдеш — подихай з голоду, на це ти теж маєш право.

Згідно із статтею 40 ви маєте право на відпочинок. Відпочивайте хоч усе своє життя, ви маєте на це право, але за який кошт, то — ваші проблеми.

Згідно із статтею 41 ви маєте право на соціальний захист у старості, але воно гарантоване лише соціальним страхуванням, якого не вистачить і на 10 відсотків потреб.

Згідно із статтею 42 ви будете взагалі позбавлені права на безплатне одержання житла.

Згідно зі статтями 44 та 48 ви матимете право на медичну допомогу та освіту, причому безплатно... в державних закладах, якщо такі залишаться, бо інші матимуть право відповідно до статті 36 на приватну власність, якою може бути і вже стало все, що не входить до вичерпаного переліку об'єктів (частина 3 цієї статті), і яку ніколи (бо закон, в тому числі й Конституція, зворотної дії не має) ніхто не зможе націоналізувати (пряме відсилання до частини 6–8 цієї ж статті).

Іншими словами: все, що вони накрали у держави й народу, у них і залишиться — проект гарантує це. Мало того, їм буде надана можливість красти й надалі, бо функції загального нагляду у прокуратур заберуть, а отже, не буде кому здійснювати контроль за додержанням законів. Саме такий зміст цих статей, хоч би що там говорили солов'ї української політичної естради.

Ви гадаєте, що знайдете правду на місцях, у голів держадміністрацій? Ні, бо стаття 117 Проекту Конституції жваво нагадує статтю 117 Кримінального кодексу України і мала б називатися: «Право на згвалтування громадян головами держадміністрацій».

Ви гадаєте, врешті-решт, що можна буде потім щось змінити? А нічого! Бо статті 71–100 — лише димова завіса удаваної демократії для прикриття диктатури, яку оберігає стаття 109. Диктатури не задля наведення порядку, не задля порятунку держави, не такої диктатури, якої нам нині було б навіть потрібно, але диктатури іноземного капіталу і кримінального середовища.

Отже, запропонований проект Конституції, який преамбулою і початковими положеннями милує душі патріотів, в тому числі і справжніх, насправді є пасткою, мишоловкою, куди, як приманку, запхнуто ці патріотичні гасла, цілком правильні, і яка зразу ж закриється на замок статтею 156, згідно із якою протягом тривалого часу жодних змін до Конституції ви не внесете.

Тож якнайшвидше прийняття такої Конституції потрібно не державі, не народові. Воно потрібно іншим для того, щоб узаконити на довгий час своє перебування при владі, виключивши найменшу можливість опору.

Такий проект Конституції, виходячи саме з інтересів Української держави і народу, приймати не можна. Нова Конституція потрібна, але ще більш потрібно те, щоб втілювали у життя Основний Закон віддані народу й державі люди.

Третє. Що ж робити? Як на мене, є три виходи із жахливої, повторюю, ситуації. Перший — відхилення запропонованого проекту Конституції (вкупі з усіма «альтернативними»); створення, що я пропонував ще півтора року тому, Комітету національного порятунку України та запровадження у державі надзвичайного стану. Другий шлях — компромісний. Це докорінне перероблення проекту з одночасним усуненням з посад через процедуру імпічменту скорумпованих керівників держави.

Третій вихід — найоптимальніший...

За умов політичних спекуляцій і мордобою біля корита влади за те, щоб вхопити більший шмат, за умов, коли один табір попри здоровий глузд прагне повернути нас до лона «матері — Росії», для того, мабуть, щоб наші діти гинули в Чечні чи ще десь там, а інший табір з підлабузницьким писком і виском продає себе і за компанію всіх нас і державність України західним «благодійникам», а вкупі обидва табори за наш з вами рахунок напихають собі кишені, за умов, коли все скорумповано згори донизу, за цих умов має з'явитися принципово нова, нікому не продана, ніким не фінансована організація, яка чинно захищала б народ і державу, яка чинно виконувала б три основні завдання: відстоювання справжньої державності України, встановлення соціальної справедливості в ній, знищення мафії.

Поява такої організації, яка, гадаю, заявить про себе у найближчі три — шість місяців і візьме на себе відповідальність за подальшу долю держави, означала б очищувальну бурю в суспільстві, яка змела б усе сміття, всю нечисть, всіх злодіїв і хабарників, всіх злочинців, бурю, після якої засвітило б сонце і в людях воскресла б надія.

Євген СМІРНОВ,
народний депутат України, член постійної Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, голова всеукраїнської політичної організації «Спілка українського народу» (СУН).

ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ Л. КУЧМІ ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ О. МОРОЗУ

Звернення

В умовах, коли наша держава переживає глибоку економічну кризу, коли по кілька місяців не виплачується заробітна плата бюджетникам, стипендія студентам, а сьогодні мають місце навіть серйозні затримки з виплатою пенсій, громадяни України дедалі більше усвідомлюють, що поліпшення їхнього економічного становища та забезпечення соціальних прав можливі лише за умови якнайшвидшого реформування економіки. Тільки цей шлях відкриває можливість відновлення роботи промисловості та зупинки спаду сільськогосподарського виробництва.

Для наших людей далеко не все зрозуміло з того, що діється в державі. Не розуміють вони бездіяльності в кадровій політиці, безвідповідальності за провали в економічній сфері, за грубе ігнорування законів України, указів Президента та нормативних актів уряду. Дедалі більше підприємств зупиняють свою роботу, а сотні тисяч працівників відправляють у вимушені відпустки.

Причини вам відомі. Справжнім лихом для народного господарства стала криза неплатежів, яка буквально паралізує промисловість, відсутність оборотних коштів на підприємствах робить їх шанси на виживання ілюзорними, а існуюча податкова система і ціни на енергоносії призвели до ситуації, коли промисловим і сільськогосподарським підприємствам стає просто невигідно випускати продукцію. Адже 90% прибутків підприємств іде на виплату податків, різного роду платежів та плату за матеріали. І лише 10% залишається на заробітну плату, заміну та ремонт технологічного устаткування, випуск нової продукції та багато інших витрат. То як же в таких умовах працювати товаровиробнику? До того ж, відсутність міцної і стабільної законодавчої основи відлякує потенційних зарубіжних інвесторів. На жаль, нерішучі і непослідовні дії законодавчої і виконавчої гілок влади не рятують економіку, оскільки ті закони, що є, не виконуються, а необхідні нові ще не подано або не прийнято.

Таку ситуацію важко виправдати, адже цілий ряд країн СНД вже забезпечили приріст виробленого національного продукту, хоч і мають набагато нижчий від України потенціал.

В цих умовах певні сили, спекулюючи на існуючих труднощах, нав'язують людям думку, що в бідах суспільства винна назалежність української держави, її зовнішня політика, хоча в цілому вона і виважена, і послідовна. Сьогодні країну поставлено перед реальною загрозою втрати державності, і тому порятунок можливий лише в консолідації всіх державницьких сил, у злагодженій роботі всіх гілок влади на чітко визначені пріоритети.

Ми впевнені, що ви глибоко усвідомлюєте свою роль і відповідальність перед державою і народом України, і тому звертаємось до вас, шановний Леоніде Даниловичу, до вас, шановний Олександре Олександровичу, із закликом зосередити зусилля на виконанні таких двох основних стратегічних завдань:

1) доопрацюванні і прийнятті нової Конституції України як основи стабільності та правопорядку в державі; при цьому необхідно врахувати, що, незважаючи на наявність у суспільстві політичних сил, яким не потрібна ні Конституція, ні сама Українська держава, все ж потрібно максимально доопрацювати проект Основного Закону, узгодивши його з усіма політичними рухами і партіями та врахувавши все доцільне, що було в пропозиціях громадян;

2) на невідкладних заходах щодо стабілізації економіки України. При цьому необхідно різко підняти виконавську дисципліну, посилити роботу щодо подолання кризи неплатежів, віднайти ресурси для поновлення оборотних коштів промислових підприємств, які не скоротили обсяги виробництва, відкривають нові робочі місця і освоюють випуск нової конкурентоспроможної продукції. Необхідно переглянути структуру податкової системи, адже за останні роки вчетверо зросла кількість податків і платежів, які змушені виплачувати підприємства. Потрібно переглянути цінову політику і політику заробітної плати, бо громадяни повинні мати кошти, щоб купити випущену продукцію, інакше виникає ілюзія перевиробництва, як це трапилося сьогодні за масового скорочення виробництва в цілому. Потрібно вже сьогодні розпочати підготовку реального, виваженого бюджету на наступний рік, забезпечивши його розгляд і прийняття в парламенті до листопада.

Необхідно, нарешті, не словами, а ділом повести рішучу боротьбу зі злочинністю і корупцією, бо люди вже втратили віру в спроможність владних структур реалізувати свої накази та обіцянки.

Сподіваємося, що вжиті заходи сприятимуть легалізації тієї половини економіки, яка має назву «тіньової», і це сприятиме наповненню державного та місцевих бюджетів.

Задля вирішення цих першочергових завдань необхідно відмовитись від «війни» законів та указів, уникати дрібних і несуттєвих питань, які знижують ефективність роботи і Верховної Ради, і уряду.

Нашим спільним девізом сьогодні має стати фраза: «На основі нової демократичної Конституції — до ефективної соціально орієнтованої економіки сильної європейської держави, ім'я якій — Україна!»

З повагою,
народні депутати України
Борис ПОНОМАРЕНКО,
Михайло СИРОТА
Сергій ПАСЬКО.

КОНСЕРВАЦІЯ, А НЕ КОНСТИТУЦІЯ

ЩЕ НЕДАВНО народні депутати Михайло М'ясковський та Сергій Драгомарецький, яких ви бачите на фото в сесійному залі Верховної Ради, були одними з найактивніших народних депутатів. Їх об'єднувало землятство, партійність, спільні погляди на багато проблем. Сергій Драгомарецький був головою Контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації, до якої входив і Михайло М'ясковський. Трагічна випадковість об'єднала ці прізвища назавжди — обидва вони загинули в автомобільній катастрофі.

Цю статтю Сергій Драгомарецький передав до редакції за кілька днів до трагедії. Багато критичних зауважень і пропозицій з приводу проекту нової Конституції, висловлених ним, враховано під час роботи Тимчасової спеціальної комісії з опрацювання проекту Конституції України. Підтверджується стара як світ істина: людини вже немає, але пам'ять про неї, її справи ще довго світитимуть друзям, як світло далекої зорі.

Конституція країни — це Основний Закон, коли хочете, закон законів. Поспіх і суєта під час його прийняття недоречні.

Закони держави являють собою систему, а не хаотичний набір різних положень. В основі цієї системи — Конституція, що є не тільки установчим документом держави та її основних інституцій: парламенту, уряду, суду, місцевого самоврядування і т. ін., а й юридичним актом. Як юридичний документ, Конституція має бути викладена в чітких юридичних термінах, її положення не повинні суперечити одне одному, тобто створювати колізії.

Як документ установчий, Конституція повинна містити процедури розв'язання суперечностей, що виникають у процесі діяльності держави. Поданий проект Конституції не відповідає вказаним вимогам. Треба підкреслити, що основні положення конституційного устрою України визначено угодою про партнерство та співробітництво між Україною і Європейським Союзом, яку ратифікувала Верховна Рада України та Європейський парламент. Отож, вона стала частиною національного законодавства України. В статті 51 цієї угоди сказано:

«Сторони визнають, що важливою умовою для зміцнення економічних зв'язків між Україною та Співтовариством є зближення існуючого і майбутнього законодавства України із законодавством Співтовариства. Україна вживе заходів для забезпечення того, щоб її законодавство поступово було приведено у відповідність до законодавства Співтовариства».

Приводити законодавство України у відповідність до права Євросоюзу потрібно, починаючи з Конституції, бо саме вона закладає основу правової системи держави. В основі державного устрою всіх європейських країн — поділ державної влади на законодавчу, виконавчу та судову, що мають рівновеликі права і повноваження. А що ми бачимо у так званому президентському проекті Конституції? Президентський проект надає Президентові повноваження законодавчої, виконавчої, а також судової влади. Така концентрація влади у руках Президента цілком відкидає принцип поділу влад і, по суті, формує тоталітарну державну структуру. Мало того, Президентові ставлять за обов'язок створення різних гілок влади, тобто створення органів судової влади та їх усунення на власний розсуд; скликання та розпуск законодавчого органу, а також контрольні функції над діями всіх гілок влади.

Пропонований проект Конституції — це і є проект формування тоталітарної держави з суто декларативними законодавчими та судовими органами, підконтрольними Президенту. Як ви розумієте, цим проект Конституції відрізняється від конституцій усіх європейських держав, у яких саме законодавча влада — парламент — формує виконавчу, а не навпаки.

Я два роки працюю у вищому законодавчому органі країни.

Протягом цього часу щодня запитую себе і оточуючих: що позитивне дала президентська влада Україні? Ніхто чітко відповісти мені не може. Зате про негативні сторони президентської структури, про її непотрібність інформації достатньо. Законотворча функція Президента викликає найнегативнішу реакцію практично у будь-якого суб'єкта господарської діяльності на території України, а також в органах державної влади, бо величезна кількість указів Президента, що звалилися на наші голови, як правило, суперечать один одному, а всі разом — законам України, в тому числі Конституційному договору. Ніяк не можу зрозуміти, навіщо європейській країні поспішні суперечливі законодавчі акти Президента — укази, коли є значно ретельніше опрацьовані, багатосторонньо обговорені закони України, прийняті Верховною Радою? До речі, Президент має всі можливості взяти участь у їх розробці.

Як глава виконавчої влади, Президент свої функції взагалі не виконує і не несе за діяльність Кабінету міністрів ніякої юридичної відповідальності. Очолюючи виконавчу владу і призначаючи всіх міністрів та їхніх заступників, Президент мав би очолити і Кабінет міністрів, що він старанно уникає робити. Таким чином, реалізується концепція тоталітарної влади: за всіх усе вирішувати, всіма командувати і ні за що не відповідати. Мало того, в нашій багатостраждальній, злиденній країні з'явився завдяки Президентові другий Кабінет міністрів, який називається Адміністрація Президента. Хочу зазначити, що цей президентський орган управління не описано в жодному законі України, в тому числі й Конституції, отож, він не законний. Разом з тим його вплив на призначення службових осіб і прийняття державних рішень очевидний. Це надзвичайно ускладнює роботу виконавчої влади, бо її представникам, зокрема міністрам, треба кланятися відразу чотирьом богам: Президентові, Верховній Раді, Кабінету міністрів, Адміністрації Президента, тоді як у демократичній країні «державний бог» єдиний — це парламент.

Наступний момент. Законодавство європейських країн передбачає безумовну відповідальність органів виконавчої влади та їхніх службових осіб за невиконання закону. В той же час у поданому проекті Конституції зустрічаються вочевидь алогічні речі. Наприклад, передбачається, що Президент розпускає парламент, якщо він двічі не затвердить програму уряду. А яка відповідальність уряду, якщо він не виконає бюджету, і хто цю відповідальність встановлює?

Найвипукліше система безвідповідальності за кричуще порушення законів далася взнаки під час дії так званого Конституційного договору. В цьому документі вперше зроблено несміливу спробу розмежувати повноваження влад. Проте ті самі особи, чиї підписи стоять під цим договором, зірвали обрання Конституційного суду України; вчинили узурпацію влади, обіймаючи посади в системі виконавчої і законодавчої влади, систематично зривали накладання вето на укази Президента, видані за межами його повноважень, у сфері, визначеній ст. 18 Конституційного договору. Це стало можливе в результаті слабкості та фактичного безправ'я судової влади через її розчленування на три автономні структури: Верховний суд, Вищий арбітражний суд і Конституційний суд, а прокуратуру за проектом узагалі вилучено з переліку органів судової влади.

З РОБОТИ Контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації добре відомо, який величезний масив суперечностей виникає в результаті різного тлумачення цивільних законів колегією у цивільних справах Верховного суду та Вищим арбітражним судом. Особливо це стосується приватизації житлового фонду та об'єктів комунальної власності. Причому всі суперечності розв'язуються за рахунок третьої сторони, громадян, які після приватизації квартир змушені були вносити орендну плату за підсобні приміщення, якими вони завжди користувалися безплатно.

Ситуація з прокуратурою потребує особливого розгляду. З одного боку, з усіх трибун, у тому числі й у виступах Президента, настійливо лунає теза про те, що Україна, як держава, має корумпований характер. Я додав би, що це об'єктивний результат президентської політики тотальної капіталізації суспільства шляхом переділу державної власності. Тим паче незрозуміло, як за таких умов прокуратуру, за проектом президентської конституції, позбавляють правомочності щодо здійснення загального нагляду за законністю. Можна уявити, яка правова сваволя розпочнеться в органах влади від Кабінету міністрів до міськ- і райрад, від містечкових керівників до найвищих службових осіб держави. Ця безвідповідальність — живильне середовище для корупції у найширшому розумінні слова, для приниження і обмеження в правах наших громадян.

Проте президентський проект іде далі. Мало того, що функції прокуратури звужуються, ще й Генерального прокурора намагаються зробити кишеньковим. Інакше, як можна зрозуміти положення президентського проекту Конституції, коли Генерального прокурора призначає на пропозицію Президента Верховна Рада, а знімають з посади одноосібним рішенням Президента?! Тобто утворюється система залежності, коли Генеральний прокурор має служити не Закону, а монарху -Президенту або, ще гірше, тим представникам адміністрації, які наближені до Президента. Як можна чекати від Генерального прокурора боротьби з корупцією у вищих ешелонах виконавчої влади, коли сам Президент, з подання свого оточення, призначає всіх міністрів та їхніх заступників, а Генпрокурора позбавлено функцій вищого нагляду?! Якщо будь-кого з міністрів, не кажучи про Президента, буде звинувачено в негарних вчинках, то вже наступного дня Генерального прокурора усунуть від посади. Злочинці не панькаються з тими, хто їх викриває.

Конституційний суд у проекті не включено до системи правосуддя, і він існує як позасудовий орган, створення якого категорично заборонено цим самим проектом. Тому, безперечно, підтримую пропозиції провідних юристів, як правих, так і лівих поглядів, про створення єдиної системи судових органів, а також про введення Генпрокуратури до системи судових органів.

Як видно з тексту проекту, його укладено на основі Конституції Росії і Конституції Французької Республіки з укрalgаннями кількох осяянь авторів. Наприклад, якщо французька правова система передбачає, що основні положення Конституції розвинено законами, а останні у Франції укладено таким чином, що в законі передбачено санкції за їх невиконання, то в даному проекті Конституції проголошено норми прямої дії, відповідальності за невиконання яких ніхто не несе. Наприклад, невиконання бюджету не спричиняє жодних санкцій щодо Президента й уряду.

ПРОБЛЕМА двопалатного парламенту в президентському проекті Конституції стала вже притчею во язицех. Її надуманість очевидна. Двопалатні парламентські системи не рідкість у світі. В системі державної влади вони відбивають федеральний устрій країни. Проте такого в Україні просто немає. Гадаю, тут завуальовано реалізується основна концепція проекту Конституції: посилення одноосібної влади Президента на шкоду представницької влади.

Зовні все виглядає, як розвиток демократичного інституту держави — парламенту. А об'єктивний результат цього процесу діаметрально протилежний: посилення одноосібної влади Президента—диктатора. Механізм процесу такий: громіздка, надумана двопалатна парламентська структура різко уповільнить, а то й цілком блокує рух законопроектів. Додайте сюди президентські вето, потім фактичну неможливість їх подолання, закладену в проекті Конституції, і ви отримаєте зовсім безплідну парламентську структуру.

Епігонський, вторинний характер президентського проекту Конституції стосується також положення про функціонування в економічній системі України лише двох форм власності — приватної і державної, не кажучи вже про гарантії захисту тільки першої. Справді, в західних юридичних системах є тільки два терміни — «private» і «publik» property. Хочу нагадати нашим вічно вчорашнім апологетам капіталізації, що за умов розвинених ринкових систем, які перебувають на стадії державно-монополістичного капіталізму, індивідуальна приватна власність займає менш як 13 відсотків. Частка держсектора економіки коливається від 30 до 75 відсотків, зростає частка колективної власності, що обслуговує як експлуататорський, так і неексплуататорський тип виробництва.

Активно набирає сили тенденція розвитку такої форми колективної власності, як акціонерна власність працівників (ESOP), за якої в п'яти найбільших капіталістичних країнах створено міністерства з проблем формування такої власності. У Сполучених Штатах Америки вже наприкінці 80-х років на підприємствах ESOP працювало 12 мільйонів чоловік. За прогнозами американських економістів, до 2000 року їх чисельність зросте до 30 мільйонів чоловік, що становитиме більш як половину чисельності працівників найманої праці США.

Як же в юриспруденції, у тому числі конституційному процесі, можна нехтувати такими прогресивними явищами економічного життя? Це ставить ще ненароджену Конституцію в положення явно застарілого документа, безнадійно відірваного від життя і малограмотно викладеного.

Загадковими суб'єктами права в проекті визначено «ніхто», «кожний», «усі», «особа», що викликає, м'яко кажучи, подив. Це порушує граматику української мови. А у французькій Конституції все гаразд: суб'єкти права визначено «кожну особу», «жодну особу», «всі особи».

Виходячи з вищевикладеного, треба зробити такі ремарки: по-перше, поважаючи вищий законодавчий орган країни — парламент, необхідно президентський проект Конституції викласти літературною українською мовою, а то літери українські, а мова незрозуміло яка; по-друге, це не проект Конституції, а проект консервації влади, режиму, що призвів країну до злиднів, сваволі та правового нігілізму; по-третє, ми, як ніяка інша країна, постраждали від тоталітаризму, тому в Конституції мають бути закладені драконівські заходи, що запобігають концентрації повноважень у руках виконавчої влади, тим більше в одних руках.

Пишемо нову Конституцію України

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ: ВІД КОНСТИТУЦІЙНОЇ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ

НИНІ вихід нашого суспільства із системної кризи потребує такої організації виконавчої влади, яка забезпечувала б істотне підвищення дієвості та ефективності державного управління. Насамперед у тих сферах, де зберігається переважний обсяг державної власності, а також здійснюється правоохоронна діяльність держави.

Тому творчий пошук адекватної суспільним потребам моделі організації виконавчої влади триває не тільки в межах власне конституційного процесу, а й у ході підготовки науково-практичної концепції сучасного реформування системи державного управління — так званої «адміністративної реформи». Цю підготовку з початком нинішнього року здійснила робоча група Комісії Верховної Ради України з питань правової політики та судово-правової реформи.

Зміст концепції грунтується на досягнутій політичними силами суспільства згоді щодо закріплення у новій Конституції України змішаної форми республіканського правління, або президентсько-парламентської республіки, пов'язаної з визначенням по суті дуалізму виконавчої влади на рівні конституційної регламентації. Тобто вищими носіями цієї влади мають стати Президент України та Кабінет міністрів (уряд) України.

Відповідно до прийнятого принципу поділу державної влади, у новій Конституції України необхідно не тільки окреслити сферу функціонування виконавчої «гілки» влади на рівні її вищих «щаблів», а й чітко визначити на цьому рівні роль кожного із суб'єктів цієї «гілки» та їхню співвіднесеність.

ЗОКРЕМА, статус Президента України як носія виконавчої влади не слід фіксувати в якій-небудь узагальнюючій формулі на кшталт «глава виконавчої влади». Такі дефініції за умов об'єктивно прийнятої форми державного правління звичайно не вживають. До того ж, вони хибні з огляду на конституційну теорію і непродуктивні з позиції практичного застосування.

Відповідний статус Президента України треба визначити через надання йому конституційних повноважень у сфері виконавчої влади.

Насамперед він має виступати активним учасником формування Кабінету міністрів разом із Національними Зборами України.

Для цього, на нашу думку, доцільно запозичити зі світового досвіду конституціоналізму процедуру так званої інвеститури. За нею глава держави визначає кандидатуру на посаду глави уряду і за його поданням — усіх членів уряду. Утворений у такий спосіб склад майбутнього уряду постає зі своєю програмою діяльності перед парламентом (або перед його нижньою палатою), і останній має виразити довіру (або недовіру) урядові шляхом прийняття відповідного рішення більшістю голосів від свого складу. При цьому необхідно виходити з наявності у глави держави права розпустити парламент (нижню палату) в разі неспроможності останнього завершити вказану процедуру (див. ст. 90 проекту Конституції України, схваленого Конституційною комісією).

Необхідно також визначити роль Прем'єр-міністра як особи, котра очолює уряд.

У разі відставки Прем'єр-міністра з будь-яких причин у відставку має «автоматично» йти увесь склад Кабінету міністрів України. Разом з тим треба встановити вимогу індивідуальної політичної відповідальності членів Кабінету міністрів перед Президентом, що на практиці означатиме право глави держави відправити їх у відставку на власний розсуд.

Важливо також закріпити інститут контрасигнування актів Президента Прем'єр-міністром або іншим членом Кабінету міністрів. Водночас слід визначитися щодо тих рішень Президента, котрі він приймає без відповідної участі членів Кабінету міністрів.

Варто підкреслити, що хоча Президент за будь-якої форми правління має відношення до виконавчої влади, проте, за умов прийнятої у проекті Конституції України форми, його не можна ідентифікувати з цією (як, зрештою, і з іншими) «гілкою» влади. Постать Президента як глави держави має, так би мовити, наскрізне значення щодо усіх «гілок» влади завдяки певним координуючим, об'єднувальним ознакам.

Отже, реальне становище Президента, яке має знайти відображення у Конституції, полягає у тому, що він не уособлює жодну «гілку» влади, а виступає главою держави із значними компетенційними преференціями (насамперед кадровими) щодо, в даному випадку, виконавчої влади. Інакше кажучи, Президент включений до виконавчої влади лише функціонально, тобто через певний обсяг своїх повноважень (компетенції), але не структурно, тобто не як окрема структурна ланка системи органів виконавчої влади.

Виходячи з цього, змушені негативно оцінити досить суттєву новацію у частині другій ст. 111 офіційного проекту Конституції порівняно з варіантом робочої групи, схваленим Конституційною комісією 23 листопада 1995 р. (у цьому варіанті — ст. 113). Новація полягає у встановленні відносин «підпорядкованості» між Кабінетом міністрів і Президентом.

За своїм змістом інститут «підпорядкованості» щодо державних органів визначає максимальний ступінь адміністративної залежності органу нижчого структурного рівня у відносинах з органом вищого рівня. Звідси, підпорядкованість Кабінету міністрів Президентові означає, що останній виступає вищою структурною ланкою щодо уряду, тобто Президент входить структурно до системи органів виконавчої влади.

Інакше кажучи, завдяки згаданій новації в офіційному проекті Конституції за суттю фактично відновлена неприйнятна конституційна формула «глави виконавчої влади».

ВАРТО додати, що також неприйнятним є запропоноване деякими фахівцями встановлення так званої подвійної підпорядкованості Кабінету міністрів — Президентові та Національним Зборам. Це взагалі суперечить вимозі дотримання відносної самостійності законодавчої та виконавчої «гілок» влади на засадах її поділу. Окрім того, досить небезпечно, що з'являється додаткова підстава для політичного протистояння у відносинах між парламентом і главою держави.

Виходячи з викладеного, найбільш прийнятним варіантом рішення слід вважати конституційне визначення статусу Кабінету міністрів через встановлення його «підконтрольності та відповідальності» як перед Президентом, так і перед Національними Зборами (їх нижньою палатою).

Головну увагу слід приділити визначенню конституційних засад, які мають забезпечити найбільшу дієвість виконавчої «вертикалі», завдяки чому і досягається ефективна реалізація рішень виконавчої влади згори донизу.

Побудова даної «вертикалі» передбачає, передусім, чітке визначення найвищої структурної ланки управління, яка має виконувати в ньому роль керівного центру. Причому найкращі результати його діяльності можуть бути забезпечені за умов, коли всі структурні ланки управління підпорядковані впливу одного владноорганізаційного центру, а не кількох.

Грунтуючись на понятті дуалізму виконавчої влади, в основу формування управлінської «вертикалі» доцільно покласти своєрідну складну модель згаданого «центру». А точніше, модель «двоїстого центру». Тобто такого, який складається з двох функціонально поєднаних суб'єктів — Президента і Кабінету міністрів.

У цій моделі, з одного боку, правовий статус Президента визначається тим, що він структурно не входить до жодної «гілки» влади, а виступає главою держави із значними преференціями у сфері виконавчої влади, про що йшлося.

А на перспективу слід прогнозувати посилення політичної ролі поста Президента саме як глави держави із забезпеченням широких повноважень з питань формування та здійснення зовнішньої політики, забезпечення обороноздатності та національної безпеки держави.

З другого боку, правовий статус уряду, який очолює Прем'єр-міністр, не може і не повинен мати якесь другорядне означення. Навпаки, саме Кабінет міністрів структурно треба поставити на вищий «щабель» у системі органів виконавчої влади — з огляду на те, що на нього покладається увесь основний обсяг організаційної роботи з реалізації функцій і повноважень виконавчої влади.

Цілком закономірним буде поступове — в міру зміцнення партійно-політичного характеру організації державної влади — набуття урядом значення єдиного повноцінного керівного центру виконавчої влади.

Вважаємо, що у світлі моделі «двоїстого центру» виконавчої влади немає перешкод для конституційного визначення Кабінету міністрів (уряду) як «вищого органу в системі органів виконавчої влади України».

З огляду на це при доопрацюванні офіційного проекту Конституції бажано найповніше використати певні компетенційні важелі, які сприяли б максимальному зближенню функціональних можливостей та цільової спрямованості обох суб'єктів «двоїстого центру».

Зокрема, у проекті Конституції необхідно додатково встановити:

—правило, за яким Президент головує на засіданнях Кабінету міністрів, де він присутній, і ці засідання проводять за порядком денним, визначеним Президентом;

—право Прем'єр-міністра на подання Президентові пропозицій не тільки щодо призначення, а й звільнення з посад членів уряду;

—пропозицій щодо вирішення інших, віднесених Конституцією до його відання, кадрових питань в апараті управління;

—право Кабінету міністрів на подання Президентові пропозицій щодо створення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади;

—право Кабінету міністрів на подання Президентові пропозиції щодо скасування актів центральних і місцевих органів виконавчої влади.

Проте найбільш радикальним заходом у напрямі функціонального зближення суб'єктів «двоїстого центру» могло б стати перетворення організаційного механізму здійснення нормоустановчих повноважень виконавчої влади, що нарешті належать як Президентові (у формі указів), так і уряду (у формі постанов).

Слід сконцентрувати практичну нормотворчу роботу у Кабінеті міністрів і встановити єдину форму нормативних актів з боку «центру» виконавчої влади. Це можуть бути або «універсали» Президента, або, наприклад, «урядові декрети». Головне, що ці акти має готувати саме уряд і після схвалення на його засіданні передавати за підписом Прем'єр-міністра для остаточного затвердження і підписання Президентом.

Акти ж ненормативного характеру мають видавати Президент (укази і розпорядження) і уряд (постанови і розпорядження) у звичайному порядку.

Нарешті, з точки зору потреб забезпечення дійової виконавчої вертикалі, формулі частини другої ст. 116 офіційного проекту Конституції про співпідпорядкованість органів виконавчої влади слід надати універсального значення. Тобто її слід поширити не тільки на місцеві органи виконавчої влади, а й на систему цих органів у цілому. Це сприятиме ефективнішій реалізації численних субординаційних взаємозв'язків.

Закріплення у майбутній Конституції України запропонованих приписів допоможе створити надійну основу для успішного проведення адміністративної реформи.

Ігор КОЛІУШКО, народний депутат України, секретар Комісії Верховної Ради України з питань правової політики та судово-правової реформи, керівник робочої групи з розробки концепції адміністративної реформи в Україні; Вадим АВЕР'ЯНОВ, доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу Інституту держави і права ім. В. Корецького НАН України; Володимир ШАПОВАЛ, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Національного університету ім. Т. Шевченка, — члени тієї ж робочої групи.

Від Києва до Тбілісі зовсім близько

26 травня грузинський народ відзначав велике свято – День незалежності. На запрошення парламенту Республіки Грузія до Тбілісі вилетіла група народних депутатів України.

У грузинському парламенті вони зустрілися з заступником Голови парламенту Республіки Грузія Ельзаром Шенгелая. У цій зустрічі взяли участь представники депутатських фракцій і комітетів.

Українські парламентарії були детально поінформовані про структуру і роботу парламенту Грузії, а також про політичну та економічну ситуацію в цій державі. Було підкреслено, що зв'язки України та Грузії мають давню і славну історію, і ці традиції варто продовжувати. «Україна для Грузії — надійний партнер», — зазначив Ельзар Шенгелая.

На Національному стадіоні у Тбілісі відбувся товариський матч з футболу між парламентаріями України і Грузії. Цікава і напружена гра закінчилася з рахунком 3:2 на користь грузинської команди. Голи в українській команді забили Валерій Паламарчук і Євген Красняков.

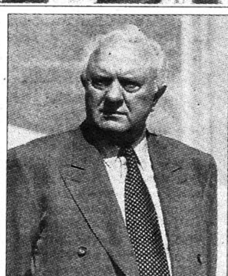
—Але головне все-таки не рахунок, — зазначив голова постійної Комісії з питань законності та правопорядку Олександр Жир. — Футбол — це тільки привід засвідчити глибоку прихильність України до Грузії та зміцнити дружбу наших народів.

У день 5-ї річниці незалежності Грузії народні депутати України були присутні на військовому параді в Тбілісі, а також відвідали історичні місця: колиску християнства в Грузії — монастир Джварі та давню столицю цієї держави — Мцхету.

Делегацію України прийняв Голова парламенту Республіки Грузія Зураб Жванія.

Київ—Тбілісі—Київ.

Фото Сергія **КОВАЛЬЧУКА.**

Перефарбованим від неперефарбованого

***Одного** разу на засіданні Президії Верховної Ради України під час відвертої розмови я заявив, що Г. Омельченко займається недобрими справами, пише неправду про своїх колег... Декотрі із членів Президії потім сказали: «Ну, тепер тримайся!»*

Те, що Омельченко залучав чималі сили досвідчених фахівців для ретельного вивчення моєї скромної біографії, для мене не таємниця. І останнім часом на сторінки газет та екрани телевізорів було вихлюпнуто цілий набір неправди на мою адресу. Особливо видатний шедевр неправди з'явився недавно в «Голосі України» під назвою «Перефарбовані й нерозкаяні».

Я реально усвідомлюю, що протистояти кваліфікованим спеціалістам з величезним досвідом роботи в КДБ і МВС важкувато. Але все ж таки люди, насамперед «чорнобильці», мають знати справжній стан справ про те, хто чиї інтереси захищає і хто кого обслуговує. Це, шановний читачу, цікава тема. Отже...

1. Почнемо із назви статті.

Панове, в минулому товариші, в минулому члени КПРС, це хто ж перефарбувався? Я був і залишаюся комуністом, не перефарбувався і перефарбовуватися не збираюсь. А от ви встигли-таки перефарбуватися — і не раз.

Далі — щодо покаяння...

Я ніколи не приховував того, що працював першим секретарем Коростенського міськкому партії, а до цього — другим секретарем, а ще раніше — завідувачем промислово-транспортного відділу, а до того — маже 10 років на заводі «Жовтнева кузня».

Так-от, коли я працював у міськкомі партії, то коростенці щорічно одержували 200—300 благоустроєних квартир, будували дітям садки, школи, асфальтували дороги... Кожний робочий день я розпочинав з того, щоб люди були забезпечені хлібом, молоком, транспортом, зарплатою і ще тисячами дрібниць, з яких складається нормальне життя.

Це — за моїми плечима. а за плечима головного автора вищезгаданої публікації — неправда й допущення безпрецедентного розкрадання національного багатства України, на варті якого він повинен стояти ! Тож мені нема в чому каятись, а вам варто було б.

Це — перша неправда Г. Омельченка.

2. Далі автори пишуть, що розпочали перевірку використання «чорнобильських» коштів у грудні 1995 року. Цитую рядки з своєї доповіді про зміни й доповнення до чорнобильського закону в грудні 1995 року:

«Я хотів би доповісти про те, що розпорядженням Прем'єр-міністра створено спеціальну урядову комісію за головуванням віце-прем'єр-міністра Дурдинця Василя Васильовича, яка сьогодні ретельно вивчає весь розподіл коштів , шляхи проходження коштів... Відповідь обов'язково дамо, коли комісія завершить роботу, підкреслюю, жодного факту негативного не буде засекречено, все буде про все розказано».

На всю Україну сказано!

Як бачите, перевірка вже була розгорнута, причому без участі Г. Омельченка. Ви, шановні, «підсіли», образно кажучи, в поїзд, який вже пішов без вашої участі.

І це — друга ваша неправда. Але це ще дрібна.

3. Автори пишуть, що В. Яценко звертався до них декілька разів з проханням не проводити перевірки... Поперше, як я міг звертатися з таким проханням, якщо оголосив на всю Україну про те, що перевірку організовано, вона йде і про її результати буде доведено народові України.

А по-друге, я відповів вам, що в цій перевірці ми обійдемося без вас. Бо переконувався не раз, що там, де ви беретеся за перевірку, страждають безвинні, а злодії від задоволення потирають руки. Вам, наприклад, минулий склад парламенту «на блюдечці» передав справу «Бласко». Ви її успішно «замилили». А я пообіцяв людям, що цю перевірку доведемо до завершення. Винних буде покарано. Я завжди доводив до логічного кінця ті справи, за які брався. На відміну від вас.

І це — ваша третя неправда.

Але — і це ще невелика неправда.

4. Далі. Автори звинувачують мене в тому, що в мене, мовляв, є особистий інтерес у створенні чорнобильського банку. Та в тому-то й річ, що немає у мене такого інтересу, і це чудово відомо і авторам, і Генпрокуратурі. А ви, шановні автори, за останні роки вивчили все моє життя, кожен мій крок. І переконалися: я живу на саму зарплату. Саме це й доводить авторів неправди до зубного скреготу.

А рішення про створення чорнобильського банку приймали відповідно до вимог ст. 6 Закону України «Про правовий режим територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи». Цитую: «Стаття 6. Фінансування робіт у зонах, що зазнали радіоактивного забруднення».

— Фінансування робіт для подолання наслідків Чорнобильської катастрофи здійснюється за рахунок державного бюджету України, а також інших фінансових надходжень.

Для цього в системі банків України створюється кредитно-фінансовий банк «Чорнобиль».

Треба знати закони, шановні «перефарбовані», колишні члени КПРС.

А хто й куди переказав кошти, то вже розбереться Генпрокуратура. І це завдання їй дав Прем'єр-міністр України за три місяці до вас. І міністр Мінчорнобиля України раніше за вас звернувся з таким проханням до Генпрокуратури.

Тож і тут ви пасете задніх.

Це — ваша четверта неправда.

Неправда, яка, до речі, коштувала «чорнобильцям» безкарного поцуплення з Чорнобильського фонду близько 10 трлн. крб. Саме через відсутність належного банківського контролю.

Але і це ще порівняно невелика неправда.

5. Ви кажете, що я замовчував правду про Чорнобиль. Що стосується Коростеня, то саме я, а не хтось інший, вивчив цю правду і розповів про неї людям, Україні і всьому світові. За рівнем дослідження Коростеню немає рівних в Україні. Знаємо гамма-фон кожного подвір'я. Все вивчили щодо цезію, стронцію і плутонію. З усіма наслідками — дорогами, дезактивізацією,газифікацією... Це — моя правда, я її здобув чималою ціною і право на цю правду нікому не віддам. І про це коростенці знають.

Очевидно, автори мають на увазі іншу «правду», ту, яку я почув у квітні цього року на форумі світових учених у Відні. Вона така: «Негативних наслідків чорнобильської катастрофи немає... Людей треба повертати в зону, жити можна повсюди, крім територій «рудого лісу» і деяких плям у Прип'яті...»

Я виступив проти такої «правди».

А може, ви маєте на увазі «правду» відомих Ільїна та Ізраеля, проти концепції яких я воював кілька років тому? І саме я доповідав на сесії Верховної Ради українську «Національну концепцію захисту людей від наслідків Чорнобильської катастрофи». Це вже вписано в історію.

І це, до речі, — моя частина до тієї великої правди про Чорнобиль, яку здобули В. Яворівський, А. Єршов, С. Гуренко, В. Будько, В. Рудик, В. Шовкошитний, В. Бондарев, П. Мовчан, Л. Яковишин, І. Валеня, А. Матійко, покійний нині А. Савченко — люди різних політичних поглядів, об'єднаних однією святою метою — захистити «чорнобильців» і Україну....

А може, ви маєте на увазі ту «правду», що було закладено до відомої постанови 600, згідно з якою сотні забруднених населених пунктів автоматично переносяться в чисту зону. Ви за цю «правду»?

А може, ви за ту «правду», яку було закладено до нової концепції захисту людей від наслідків Чорнобильської катастрофи, згідно з якою мій рідний Коростень автоматично перетворюється на курортне місто? І саме завдяки Чорнобильській комісії цю концепцію було «завалено» на Верховній Раді.

Ви — за таку «правду». Я — проти неї. У мене інша правда, яку підтримують мільйони «чорнобильців» і чесні вчені.

Це — ваша п'ята неправда.

Неправда таки страшна, тому що спрямована проти мільйонів постраждалих людей.

6. Далі — про моє житло... На відміну від багатьох депутатів я здав свою двокімнатну малогабаритну квартиру, в якій жив у Коростені, працюючи першим секретарем, і одержав у Києві цілком законно на чотирьох членів сім'ї трикімнатну квартиру. Не «розкішну», як кажуть автори допису, а звичайну, в межах установлених норм. Одержав тому, що відразу, без роздумів, вирішив перейти на професійну роботу в парламенті, чим і займаюся уже шість років.

І це приводить моїх опонентів знову до скреготу зубного...

Але ж справа тут не стільки в мені. Тут мета інша: у такий спосіб ви, шановні, відвертаєте увагу громадськості від господарів справжніх палаців, що з'явилися під Києвом та обласними центрами в часи демократичного правління... Тут мова йде не про мільярди, а про сотні трильйонів викрадених людських грошей. Ви тут повинні стояти на варті. Чому ж допустили? І не просто допустили, а прикриваєте!

Це — ваша шоста неправда. Але не остання.

7. Далі — про оздоровлення дітей і дорослих. Автори пишуть, що дорослі «нечорнобильці» незаконно оздоровлювалися разом з чорнобильськими дітьми. Та в тому-то й річ, що стаття 30 нині чинного закону допускає таке «оздоровлення». Знаючи це, автори допису наполягають не змінювати чорнобильський закон. Документ такий одержали всі депутати.

То де ви «справжні»: тоді, коли кричите «гвалт!», чи тоді, коли дозволяєте таке «оздоровлення»?

Автори пропонують віддати престижні санаторії дітям. Чудово! І я — за! Тільки той самий санаторій Верховної Ради декілька років тому належав «жирным мира сего». Як належать їм нині більшість санаторіїв, піонертаборів, справжніх дитячих лікувально-оздоровчих закладів, яких понабудувала й утримувала клята вами радянська влада. Чому ж ви, коли після заборони компартії «стали на варту», допустили розкрадання цього без перебільшення казкового багатства? Це ж ваш обов'язок — не дати вкрасти. Раніше партія не давала красти, і будь-яка дитина за декілька десятків карбованців, а частіше безплатно, могла оздоровитися. А сьогодні? Де ж ви були, вартові закону? Політсвистунством займалися...

І це — ваша сьома неправда. Неправда солідна! Неправда, яка прикриває справжніх грабіжників усього того, що раніше належало дітям, трудовому народу.

8. Ви пишете про таємні наради в ЦК, про партійне майно, про його величезну вартість. От бачите, навіть на такі наради запрошували. А мене туди і на гарматний постріл не підпускали. То дозвольте, автори-опоненти, запитати вас: куди ви, учасники таких нарад, розтринькали партійне майно вартістю на багато мільярдів доларів? Адже відразу, в день заборони компартії, на все майно, на всі рахунки було накладено арешт. Де ви його поділи? Ви ж на варті були, а партію було заборонено...

І це — ваша восьма неправда. Велика неправда, як бачимо... Але не остання.

9. Ви знаєте про лист Президента до Верховної Ради, я його цитував на засіданні, де він доводив: завдяки дії ст. 61 Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» через дрібні чорнобильські організації «перекачано» за минулий рік поза увагою держави близько 100 трлн. крб. — рівно стільки, скільки становив увесь річний Чорнобильський фонд. Ми, чорнобильська комісія, цей злочинний ланцюг перервали, коли внесли зміни до чорнобильського закону. Нам пообіцяли: «ми вам еще покажем». І вся та «компанія», що погрожувала, оточила сьогодні Г. Омельченка й нацьковує: «взять» чорнобильську комісію. І ви, колего, з готовністю кинулися виконувати команду. Як бачимо, суми коштів вельми солідні, інтереси великі. Тому й неправда, дев'ята неправда, вже дорівнює сотні трлн. крб. Про які ж моральні принципи може йтися, коли такі суми «спливають» із рук ділків до державної казни. Але й це ще не вся неправда.

10. Загальний тон і спрямованість статей відвертають увагу людей від головного... Якщо ми додамо всі суми витрачених не за призначенням коштів, то отримаємо близько 300 млрд. крб. Сума велика, і винні понесуть покарання. Обов'язково. І гроші буде повернуто.

Але якщо навіть сьогодні негайно повернути цю суму до Чорнобильського фонду, то вона не вирішить ані проблему переселення (бо на черзі стоять десятки тисяч сімей, а вартість одного будинку нині — до 10 млрд. крб., тобто вистачить лише на 30 будинків), ані на оздоровлення, бо загальна потреба на цей рік тільки для дітей становить щонайменше 10 трлн.

Проблема, отже, не в 300 млрд. крб. Проблема в іншому. За останні п'ять років рівень зростання споживчих цін становить 116 тисяч разів, а грошових доходів населення — лише 27 тисяч разів. Як бачимо, реальна заробітна плата скоротилася в чотири рази. Врахуйте, що п'ять років тому з державного бюджету на захист «чорнобильців» витрачали 15% загального обсягу фінансування, а тепер — близько 5%. Отже, реальний розмір Чорнобильського фонду зменшився за останні роки в 10 разів!

Уявіть, шановні «чорнобильці», якби на 1996 рік ви мали в Чорнобильському фонді не 179 трлн. крб. (що становить лише третину потреби), а більш як півтори тисячі трильйонів. Ось де основна причина, чому не можна надійно захистити «чорнобильців». Але замість цієї правди з'являється великомасштабна неправда, яка прикриває справжніх винуватців — ідеологів руйнівних реформ, що побудовані на кістках людей. І це не моя вигадка. Цитую з листа Президента України до Верховної Ради з проблем «п'ятої влади»:

«Диспропорції, що утворилися між цінами на споживчому ринку і роздрібним товарообігом, між прибутком у народному господарстві і капітальними вкладеннями, цінами і заробітною платою, мають кінцеву спрямованість на підрив продуктивних сил країни, включаючи як людські, так і матеріально-технічні ресурси».

Так, крім економічних втрат, про які вже йшлося, щомісяця чисельність народу України скорочується на 23 тисячі чоловік. Щомісяця Україна переживає кілька десятків «Чорнобилів» завдяки ідеології та ідеологам псевдореформ. І це є правда. Правда, підкріплена фактами, а не лживими домислами.

І всю цю правду я завжди захищав і захищатиму. Хоч би які політичні шабаші влаштовували навколо мене політичні пристосуванці, «перефарбовані» та інші.

Володимир ЯЦЕНКО,
народний депутат України.

Якою бути армії?

Деякі погляди на комплектування Збройних сил України та підготовку військово-навчених резервів

***Нинішній** стан Збройних сил України не повною мірою відповідає покладеним на нього завданням. Постає необхідність реформування Збройних сил таким чином, щоб вони відповідали цим завданням. Це стосується й питань комплектування військ.*

Будь-яка, навіть найрозвиненіша, країна не може утримувати збройні сили чисельністю, що необхідна для ведення війни. У загрозливий період, в ході переведення Збройних сил з мирного на воєнний стан відбувається нарощування їх чисельності. При цьому для майбутнього успіху ведення й закінчення війни необхідно, щоб нарощування чисельності Збройних сил проводили за рахунок військово-навченого особового складу.

Відомо, що більшість країн світу комплектує збройні сили на основі одного з трьох принципів: добровільності, загального військового обов'язку чи змішаного комплектування.

З точки зору накопичення достатньої кількості військово-навчених резервістів і мінімальності затрачуваних коштів для держави найвигідніше і найприйнятніше комплектування збройних сил на основі загального військового обов'язку. Проте удосконалення озброєння, військової техніки потребує від особового складу особливого роду знань, умінь, навичок. До того ж ці навички мають бути такого рівня, якого досягти за час проходження строкової служби практично неможливо, тим паче враховуючи специфіку служби й умови організації та проведення бойової підготовки (це стосується особового складу, що проходить службу в ЗРЧ, РТЧ, частинах розвідки і РЕБ тощо). Слід відзначити, що перехід до комплектування військ за контрактом найповніше задовольнятиме потреби збройних сил у мирний час у спеціалістах високої кваліфікації. Шляхом комплектування армії особовим складом на добровільній основі пішли США, Великобританія.

Деякі інші країни пішли шляхом комплектування регулярної армії за змішаним принципом (на основі закону про загальний військовий обов'язок і за контрактом). Проте комплектування регулярної армії за змішаним принципом призводить до того, що накопичення військово-навчених резервів з найбільш дефіцитних спеціальностей буде уповільнено і не відповідатиме потребам збройних сил. При цьому парадоксальність ситуації полягатиме в тому, що, чим більше особового складу проходитиме службу за контрактом і на чим більшу кількість років буде підписано контракт, тим менше накопичуватиметься військово-навчених резервів. З проблемою нестачі військово-навчених резервів зіткнулися збройні сили Великобританії в середині 80-х років, які на випадок мобілізаційного розгортання до М-30 повністю витратили б свій військово-навчений резерв і для формування нових частин, з'єднань змушені були б розв'язувати додаткові завдання з військового навчання неорганізованого резерву.

Виходів з цієї ситуації може бути декілька. Можна піти шляхом формування й накопичення військово-навчених резервів за контрактом (що й зробили США та Великобританія). Або піти шляхом скорочення терміну строкової служби. Якщо серед рядового й сержантського складу передбачається мати до 50 відсотків добровольців, то для забезпечення накопичення необхідної кількості військово-навчених резервістів потрібно термін строкової служби скоротити до одного року. Це неприйнятно, якщо врахувати складність озброєння, військової техніки, вимоги до якості бойового навчання. Для України найприйнятніший вихід з такого становища — накопичення військово-навчених резервів за змішаним принципом, тим паче, що до цього спонукають і такі обставини.

На підставі прийнятих Україною зобов'язань щодо скорочення своїх Збройних сил на початок 1997 року їх чисельність становитиме 350 тисяч чоловік, з них близько 250 тисяч — рядового й сержантського складу. Приблизна оцінка дозволяє зробити висновок — щороку до складу військово-навченого резерву вливатиметься до 130 тисяч чоловік. Цього цілком достатньо для створення необхідного запасу військово-навчених резервістів. Для накопичення військово-навченого резерву використовується і особовий склад, що проходить строкову службу в частинах Національної гвардії. Але пропускна спроможність частин Національної гвардії і Збройних сил не в змозі забезпечити проходження строкової служби всьому призовному контингенту. Брак нормально опрацьованих положень про альтернативну службу призведе до збільшення кількості молодих людей, які не пройдуть ні строкову, ні альтернативну службу, внаслідок чого формуватиметься громадська думка про непрестижність військової служби, що стане постійним прецедентом можливого законного ухилення від виконання свого обов'язку. Введення змішаного принципу комплектування Збройних сил призведе до збільшення кількості осіб призовного контингенту, котрі не пройдуть строкової служби.

Враховуючи природне зменшення кількості військовозобов'язаних з плином часу, дисбаланс між мобілізаційними потребами і наявним запасом військово-навчених резервів збільшуватиметься. Крім того, слід враховувати, що якість комплектування особовим складом з'єднань скороченого складу і кадри постійно знижуються. Сьогодні деякі з'єднання наших Збройних сил укомплектовані військовослужбовцями запасу першого розряду на 68,5 відсотка, другого і третього розрядів — на 31,5 відсотка. До того ж військовослужбовцями першого розряду, але які пройшли строкову службу 13—15 років тому, дивізія укомплектована на 21 відсоток. Тобто в майбутньому, враховуючи скорочення Збройних сил України, якість комплектування знижуватиметься, і середній вік військовозобов'язаних збільшуватиметься. Тим більше, що на це справлятиме істотний вплив і дисбаланс між мобілізаційними потребами Збройних сил та наявними військово-навченими резервами, що постійно поглиблюватиметься.

Відомо, що сучасні війни мають винищувальний характер, і тому їх ведення і закінчення залежать від припливу у театр воєнних дій свіжих, добре навчених, технічно оснащених резервів різного призначення. Як свідчить історія Великої Вітчизняної війни, потреба в резервах виникла в перші дні війни і зберігалася до повного розгрому Німеччини.

Передбачалося, що для забезпечення безпеки Радянського Союзу буде достатньо мати 303 дивізії, які й були сформовані до літа 1941 року. Проте укомплектованість деяких із них особовим складом становила лише 50—60 відсотків. Війна відразу ж примусила внести істотні корективи в плани подальшого розвитку радянських збройних сил. Тільки з 22 червня по 10 липня 1941 року діюча армія втратила понад 100 дивізій (до числа таких входять дивізії, що втратили понад 50 відсотків особового складу, озброєння й техніки). Загальні втрати військ становили 850 тисяч чоловік, понад 9500 гармат, близько 12000 мінометів, більш як 6000 танків, 3000 літаків. У зв'язку з тим, що противник окупував значну частину території країни, на якій проживало 5,6 мільйона військовозобов'язаних, проблема поповнення військ людськими ресурсами була дуже складна.

У результаті проведеної роботи Ставка зуміла налагодити масове формування резервів у період з 22 червня по 1 грудня 1941 року. Для діючої армії було сформовано 291 дивізію й 94 бригади. Усього в цей період до діючої армії було направлено 2246 тисяч чоловік. Це стало можливо ще й тому, що країна мала величезні мобілізаційні ресурси у кількості 31,5 мільйона чоловік (16,4 відсотка всього населення країни).

Таким чином, неможливість утримування в мирний час масової армії, складність підготовки в стислі строки спеціалістів для обслуговування сучасного озброєння, значні втрати у війні викликають необхідність мати ще в мирний час готові військово-навчені резерви.

Перед мобілізаційними ресурсами поставлено ряд вимог, основні з яких — високий рівень їх навченості, готовність до виконання бойових завдань. Дотримання цієї вимоги немислиме без налагодженої системи вдосконалення знань і навичок військово-навчених резервістів. Брак коштів призводить до згортання заходів з підготовки й удосконалення навичок військовозобов'язаних запасу. Наявні методики дозволяють визначити рівень навченості особового складу запасу (організованого резерву) різних країн. На сьогодні рівень навченості військовозобов'язаних запасу Збройних сил України становить 0,23 від рівня навченості резервістів сухопутних військ США; 0,29 — від рівня навченості особового складу територіальних військ ФРН; 0,33 — від рівня навченості резервістів Великобританії.

Отже, в Україні складається ситуація, коли при різкому скороченні Збройних сил, переході на змішаний принцип комплектування регулярної армії, за браком фінансування заходів щодо вдосконалення знань і навичок особового складу запасу перед країною постане проблема відсутності достатніх резервних компонентів. Крім того, і якість комплектування, і якість підготовки резервних компонентів Збройних сил України не може бути задовільна. Застосування змішаного комплектування регулярних військ призведе до різкого скорочення пропускної спроможності армії щодо підготовки, а отже, і накопичення військово-навчених резервів; збільшуватиметься кількість осіб призовного віку, що не пройдуть строкову службу.

Частковому розв'язанню цих суперечностей сприятиме відновлення колишньої системи підготовки й перепідготовки військовозобов'язаних запасу; законодавче забезпечення можливості проходження служби за контрактом у запасі.

В службу за контрактом у запасі має входити обов'язкова підготовка військовозобов'язаних протягом 6—8 місяців у навчальних підрозділах, а надалі — проходження служби на різних зборах, навчання у тій частині, до якої вони приписані, в ході яких вони удосконалюватимуть свої навички. Такий контракт матиме сенс, якщо його буде підписано на строк не менший за 5 років. В іншому разі його смисл втрачається. Затрачені кошти на підготовку «резервіста» не будуть відповідати необхідному рівню підготовки цього військовозобов'язаного запасу.

Додатково варто провести серйозні дослідження, спрямовані на обгрунтування частки особового складу, що проходитиме службу за контрактом. Пропозицію щодо можливості введення служби за контрактом в запасі також має бути прораховано й науково обгрунтовано. Ніяка інтуїція чи особистий досвід не можуть бути серйозним доказом як за, так і проти цієї пропозиції.

Олександр ІГНАТЕНКО,
народний депутат України.

МИКОЛАЇВ ГОТОВИЙ СТАТИ ПОЛІГОНОМ

***Запропонувати** себе як полігон муніципальної реформи по відпрацюванню проектів розвитку територій, підтримці малого і середнього товаровиробництва в рамках промислово-технологічного парку готовий обласний центр Миколаїв. Про це заявив кореспондентові Укрінформу заступник голови міськради — начальник управління розвитку міста, кандидат технічних наук Олег БОЙКО-БОЙЧУК.*

Ця заява грунтується на реальних напрацюваннях муніципальної команди міста. Міськвиконком підтримує розробку і реалізацію низки проектів розвитку територій. Це — створення демонстраційної зони енергозбереження, локального енергетичного вузла з використанням у вигляді «пального» твердих побутових і промислових відходів. Спільно з зацікавленими приватними проектними і виробничими фірмами міськвиконком намітив провести заходи з метою створення Центру розвитку малотоннажного суднобудування. Цікаво, що, в разі сприятливої зміни чинного законодавства, місцева влада обіцяє взяти на себе обов'язки гаранта інвестиційних кредитів, необхідних під зазначені проекти.

У намірах і діях місцевого органу самоврядування проглядається справді нове, а саме: спроба міста навчитися самому заробляти гроші для вирішення своїх соціально-економічних проблем. У Миколаєві створено Фонд розвитку міста, який працює над концепцією муніципальної реформи у столиці українського суднобудування. Чим мотивується цей пошук?

— Місцева влада перебуває під тиском рішень, не завжди беззаперечних, які приймаються на державному рівні, і вона ж відчуває тиск знизу, з боку мешканців, для яких міське керівництво часто єдина інстанція для пред'явлення претензій і вимог, — говорить Олег Бойко-Бойчук. — У цих умовах «Поліс» повинен навчитися заробляти гроші для вирішення своїх проблем через створення мережі власних підприємств, активне сприяння підприємницькій ініціативі, розширення сфери економічної діяльності і господарських ініціатив. І тут ми виходимо на необхідність муніципальних реформ. Вони продиктовані ще й тим, що стабілізація економічної ситуації в країні, на наш погляд, буде реалізована через стабілізацію, насамперед у містах, де мешкає близько 70 відсотків населення. Здійснення цієї реформи повинно проходити швидко й ефективно, в режимі кооперації інтелектуальних і матеріальних ресурсів міст. Розпочинати треба рішуче, підтримуючи міста, які бажають стати полігонами реформи місцевого самоврядування. Ідея таких полігонів конструктивна за своєю суттю, оскільки в масштабі країни дозволить швидко й одночасно перевірити ефективність різних схем муніципальних перетворень з подальшим узагальненням і розвитком отриманого досвіду.

В останні місяці владні структури столиці українського суднобудування провели ряд заходів, які підтверджують їх пошук у напрямі більш ефективного місцевого самоврядування. Так, проведено консультаційно-проектний модуль з проблем муніципальної реформи і господарської політики місцевого самоврядування. У його роботі брали участь не тільки представники Миколаєва, але й вчені з Харкова, Москви та інших міст. З метою об'єднання ресурсів та інтелектуального потенціалу різних міст навколо ідеї муніципальної реформи і спільного рішення проблем створюється журнал «Городское развитие».

Анатолій КУЗНЕЦОВ.
(Укрінформ).

Покірних — до слідчого ізолятора, непокірних — з посади,

або Про другий етап «прихватизації» на Черкащині

Відрядження за листом

НІ ДЛЯ КОГО нині не секрет, що купити за безцінь підприємство, яке виробляє конкурентоспроможну або вкрай необхідну продукцію найлегше тоді, коли довести його до банкрутства. Що успішно робить як держава своїми «реформами», так і окремі керівники непродуманими, а інколи, навпаки, добре спланованими акціями. Свідком однієї з таких подій нещодавно довелося стати у Черкасах. Відбувалася вона в клубі акціонерного товариства «Черкасим'ясо». Тут зібрали кількасот працівників АТ, а точніше, підприємства, яке нещодавно називалося просто Черкаський м'ясокомбінат, щоб довести до їх відома рішення Вищого Арбітражного суду України про стягнення з акціонерного товариства на користь Спілки промисловців і підприємців Мінського району Києва боргу в сумі один трильйон шістсот п'ятдесят один мільярд карбованців. Ця сума по суті у два з половиною рази вища, ніж вартість самого підприємства. А починалось все з 39 мільярдів кредиту...

Пастка для простаків

Два роки тому АТ «Черкасим'ясо» заборгувало колгоспам понад 100 мільярдів карбованців. Шукаючи вихід із цієї непростої ситуації, керівництво звернулося до комерційного банку «Черкаси» по кредит. Спершу їм відмовили, а потім, після зустрічі та переговорів, які вів керівник АТ Володимир Бабак, раптом пішли назустріч. Як відбувалося це «зближення інтересів», дізнатися поки що неможливо, бо пан Бабак, а нині, очевидно, громадянин Бабак, перебуває у слідчому ізоляторі СБУ в Черкасах. Але результати цих переговорів відомі — вони вилилися у 39 мільярдів кредиту, який надав банк «Черкаси» підприємству під 30 відсотків річних. І це тоді, коли кредити йшли під 300 відсотків і більше. Але банкіри-благодійники не забули до умов договору закласти штрафні санкції у розмірі 720 відсотків річних. Це мало насторожити керівника «Черкасим'ясо»? Очевидно, так. Однак цього не сталося. Більше того, подальший розвиток подій засвідчує, що Володимир Бабак чомусь тримався за 720 відсотків. Адже минулого року, дізнавшись про критичний стан на підприємстві, керівництво облдержадміністрації домовилося з банком «Україна» про надання кредиту акціонерному товариству під 120 відсотків річних. Закупивши сировину, «Черкасим'ясо» могло виготовити й реалізувати продукцію, а з одержаних прибутків погасити кредити комерційного банку «Черкаси». Однак пан Бабак від кредиту банку «Україна» відмовився. Чому? Існує кілька версій відповіді на це запитання.

Перша з них, що все це, очевидно, робилося спеціально. Адже саме на 39 мільярдів, тобто на суму, що дорівнює кредитові, було відправлено 19 вагонів тушонки у Москву без передоплати. Московський фінансовий інвестиційний дім, який одержав цю продукцію, з обрію зник, а банк «Черкаси» ввімкнув лічильник штрафних санкцій. Володимир Бабак особливої енергії і великих зусиль для розшуку боржників не доклав. Підприємство потрапило у таку боргову яму, з якої вже ніяк не вибратися. Якщо ж врахувати, що й від допомоги банку «Україна» він відмовився, то напрошується висновок, що «Черкасим'ясо» вели до банкрутства за добре продуманим сценарієм. І, напевне, не за спасибі.

Друга версія ґрунтується на невмінні керівника працювати в нових умовах.

Існують й інші, але факт залишається фактом: «Черкасим'ясо» перестало бути власністю акціонерів. Бо коли сума штрафу за кредит сягнула півтора трильйона карбованців, банк свої права позивача передав Спілці промисловців і підприємців Мінського району Києва. СПП позов виграла. Спроба керівників облдержадміністрації захистити інтереси акціонерного товариства, членами якого є, до речі, і сім тисяч колгоспників, позитивних результатів, на жаль, не дала. Внаслідок чого працівники підприємства, які донедавна були його співвласниками, перетворилися на найманих робітників. Тепер у них новий господар — комерційна фірма, яка щомісяця відправляє до Москви дві з половиною тисячі тонн м'ясопродуктів. Саме вона взялася виплатити борги комерційному банку «Черкаси». Однак останній свого апетиту ще не вдовольнив.

Дізнався про це я після зборів під час розмови із заступником голови правління банку Петром Цимбалом, яка велась у присутності заступника голови Черкаської облдержадміністрації Володимира Лук'янця.

Бий своїх...

У подібній ситуації опинився і Черкаський консервно-пивоварний завод. Як сказав Петро Цимбал, підприємство чекає така сама доля, як і АТ «Черкасим'ясо». І знову позивачем виступатиме та сама СПП Мінського району Києва. Щоправда, перший заступник голови облдержадміністрації — дещо іншої думки. Не дуже добираючи слів, бо, вочевидь, ці події і його зачепили за живе, Володимир Лук'янець сказав, що об консервний завод банк «Черкаси» може і «зуби поламати». Бо там керівником Микола Новицький — грамотний, чесний, який без бою не здасть підприємство. І це справді так, хоча банк намагається замість 7,9 мільярда карбованців кредиту через арбітраж стягнути із заводу понад 200 мільярдів карбованців. А через те, що таку суму взяти ніде, завод може піти, так би мовити, з молотка.

Сценарій подій тут схожий на попередній, хоча є й певні відмінності. Річ у тому, що консервно-пивоварний завод є підприємством Черкаської обласної спілки споживчих товариств. Саме облспоживспілка два роки тому провела кілька нарад з керівниками консервних заводів, підпорядкованих їй, і саме керівництво облспоживспілки, як сказав заступник голови правління комерційного банку «Черкаси», працювало з Московським фінансовим інвестиційним домом. Петро Цимбал заперечив причетність до роботи з ФІДом самого банку. Але тут поправку вніс перший заступник голови обласної держадміністрації, який нагадав банкірові, що голова облспоживспілки Микола Овчарук є водночас головою спостережної ради комерційного банку «Черкаси». А запис розмови з останнім свідчить: голова облспоживспілки, схоже, не проти, щоб позов виграв банк, який свого часу створювався на кошти споживчих товариств, а нині став комерційним. Що там трудовий колектив, що там власність облспоживспілки! Адже від заводу, крім обов'язкових перерахувань платежів, нічого не одержиш. А от коли б урвати з нього ті сотні мільярдів, то для багатьох фізичних осіб з'явилася б можливість розбагатіти, не доклавши до цього ніяких зусиль. І все, здається, гаразд, та на перешкоді стоїть директор консервно-пивоварного заводу Микола Новицький. Той самий Новицький, про якого перший заступник голови облдержадміністрації сказав, що цей порядний і розумний керівник без бою завод не віддасть.

Хто не здається, того прибирають

Коли я розповідав цю історію своїм колегам, вони висловилися в тому дусі, що, мовляв, ніхто не змушував керівника заводу поставляти продукцію ФІДу. Воно начебто й так, та не зовсім. Адже мати справу з московською фірмою рекомендували саме керівники облспоживспілки, яким підпорядкований той самий Микола Новицький. А що таке рекомендація вищого керівництва для підлеглих, добре відомо, напевне, всім. Окрім того, як можна не повірити своїм шефам? Тож, уклавши договір з банком «Черкаси» на кредит, завод відвантажив на одержану суму сільськогосподарську продукцію і, переробивши її, відправив до Москви. І хоча Миколі Новицькому лише за сорок років, керівник він досвідчений. Наче відчуваючи можливий перебіг подій, до угод з банком було записано пункт, згідно з яким кредит і нараховані відсотки повертаються банкові після реалізації продукції, яка надійде з Москви за бартерною угодою. І коли банк після зникнення ФІДу ввімкнув лічильник штрафних санкцій, Микола Миколайович послався на угоду. Окрім того він не відсиджувався мовчки, як це робив керівник АТ «Черкасим'ясо», і не чекав, доки підприємство доведуть до безнадійного стану. Одразу ж звернувся із заявами в УВС Черкаської області, МВС України, прокуратуру і управління внутрішніх справ Москви і дійшов навіть до контрольного управління Президента Російської Федерації. Йому вдалося майже неймовірне: на початку нинішнього року з МВС Росії надійшов лист про те, що заяву розглянуто, і ГУВС Москви веде розшук, порушено також кримінальну справу щодо осіб, причетних до цього шахрайства.

А що ж керівництво облспоживспілки? Кинулося на допомогу своєму підприємствові? Де там! Воно було, очевидно, зацікавлене в тому, щоб змусити директора визнати борги перед банком, які сягнули астрономічних розмірів. А щоб загнати завод у ще глибшу боргову яму, в період відсутності директора банк «Черкаси» укладає ще три кредитні угоди з підприємством. У доповідних записках правлінню облспоживспілки Микола Новицький вказав на те, що угоди від імені заводу укладали особи, які без доручення директора і згідно із статутом підприємства не мали права це робити. Однак ці твердження мало вплинули на вище керівництво. Мало того, голова облспоживспілки Микола Овчарук у серпні минулого року видав розпорядження про покладання обов'язків керівника підприємства на час відсутності Миколи Миколайовича на головного інженера. Особливо цікаве закінчення останнього речення в цьому документі: «... з наданням права першого підпису, оформлення векселя під заборгування комерційному банку «Черкаси».

А щоб Новицький знову не сплутав, так би мовити, усі карти, буквально через п'ять днів після цього розпорядження з'являється постанова облспоживспілки про звільнення його з посади. Ось так. У цій ситуації напрошується висновок: не хочеш добровільно віддати підприємство банкові — з посади. Але вже наступного дня після появи цього документа колектив заводу збунтувався і на своїх зборах став на захист керівника, висловивши водночас недовіру правлінню облспоживспілки. Правління дає «задній хід» і через чотири дні після зборів трудового колективу поновлює Новицького на роботі. Тож, не долікувавшись, директор приступає до роботи. Результат: минулий рік завершено з багатомільярдними прибутками.

Але роботою, звичайно, вище керівництво не умилостивиш. Тим більше після того, як наприкінці минулого року колектив, який одержав статус споживчого товариства, ще раз висловив недовіру правлінню облспоживспілки і заявив про своє бажання вийти з її підпорядкування. Водночас виграв процес в обласному арбітражному суді з комерційним банком «Черкаси».

Невідомо, як розвивалися б події далі, якби не сталося нещастя — Микола Новицький посковзнувся на території підприємства і зламав ногу. І доки він перебував на лікарняному, керівництво облспоживспілки вдруге звільнило його з посади. А виконувач обов'язків директора розірвав контракт з юридичною фірмою «Тритон», яка відстояла інтереси підприємства в арбітражному суді. Тим часом банк подав новий позов на консервно-пивоварний завод. Тобто облспоживспілка почала діяти по суті в унісон з банкірами. Куди спрямовані ці дії, здогадатися неважко.

Отже керівника, який активно працював і домігся того, що борги за відвантажену продукцію почали повертатися, у квітні, коли він перебував на лікарняному, вдруге звільнили з посади. Микола Миколайович подав заяву в суд про неправомірність таких дій та поновлення на посаді. Справу доручили вести голові Соснівського районного суду. Однак таке рішення викликало певні сумніви в потерпілого. А коли людина відчуває свою правоту, то вона не боїться сказати правду в очі будь-кому. І ось Микола Новицький пише клопотання на ім'я голови Черкаського обласного суду В. Іваненка, в якому просить направити справу до Верховного суду, щоб той передав її для вивчення і слухання в іншу область. Мотивує він це тим, що окремі керівники обласного суду й облспоживспілки перебувають у приятельських стосунках, навівши конкретні факти. Тому, на його думку, можливий тиск на голову Соснівського районного суду. Проте клопотання про відвід судді було відхилено. Отже, чекатимемо, чим завершиться справа з поновлення на роботі звільненого керівника.

За ваше жито буде вас побито

Історія, повідана в цьому матеріалі, далеко не виняток. За кількома заздалегідь розробленими сценаріями доводять до банкрутства і захоплення не лише державні підприємства, а вже й акціоновані. І, звичайно ж, саме ті, які виробляють конкурентоспроможну продукцію. По суті, відбувається перерозподіл власності. У тій самій Черкаській області одна з російських фірм стала власником цукрового заводу, на підході ще кілька таких розв'язок. І не лише на Черкащині. Тож якщо свідомо чи несвідомо підприємства до банкрутства підштовхують керівники (напевне, подейкують, не безплатно), то акціонери чи трудові колективи не повинні уподібнюватися отарі овець. Бо завтра вони можуть опинитися за прохідною того заводу чи фабрики, господарства, у яке вклали свої сили й здоров'я. А більшості нових власників таке поняття, як соціальний захист людей, не дуже-то й знайоме. Тож треба остерігатися: щоб за ваше жито вас не було ще й побито. І, звісна річ, захищати тих керівників, для яких інтереси трудового колективу, людей — понад усе.

Василь ТУГЛУК.

Київ—Черкаси—Київ.

Служба 01

Але ж пожежник — голий

ПОЖЕЖНИК спить — країна багатів, кажуть у народі. Спати, на жаль, доводиться не часто. Лише за чотири перших місяці цього року смертоносний вогонь спалахував 14 604 рази. Сума прямих збитків від пожеж справді астрономічна — більш як 7 трлн. крб. Протягом цих самих чотирьох місяців червоний півень забрав життя 1168 чоловік.

Безперечно, служба вогнеборця «небезпечна і важка». А в нашій вітчизні — й поготів. Адже екіпірований «по зав'язку» пожежник зарубіжного зразка ніколи не кинеться у палаючий, ладний завалитися будинок, якщо звідти не треба евакуювати людей. Українські — йдуть, навіть щоб урятувати чиєсь майно. І що знаменно — відвойовують народну «кривавицю» й людські життя у вогню, як то кажуть, голіруч.

— Кількість пожежників, які загинули «при виконанні», — розповів заступник начальника Управління державної пожежної охорони (УДПО) В'ячеслав Чучковський, — рік у рік зростає. Втрачаємо своїх людей частогусто через банальну причину — не можемо їх належним чином екіпірувати, одягти в нормальну, передбачену Держстандартом, захисну амуніцію, що витримує серйозні температурні параметри. Адже на озброєнні вогнеборців близько 200 найменувань різноманітного технічного інвентаря і обмундирування. Після розпаду Союзу 34 позиції в Україні не випускали. Виробництво більшості з них уже налагоджено. Це стосується підйомників, піноутворювачів, пожежних машин, що їх виготовляють на шасі КрАЗу. Та загалом економічна нестабільність не дозволяє нам досить повно оснастити себе технічно. З фінансових міркувань зупинено й цілу низку розробок. Водночас прогалини в нашому арсеналі досить відчутні. Взяти хоча б підйомник. Найвищі, які ми маємо, — лише 30—45 метрів. Щоправда, виготовляють тепер на наше замовлення 60-метровий гідропідйомник у Новокраматорську. Але нам їх треба мати, як мінімум, один у кожній області. Така сама ситуація з захисними костюмами.

Не можна сказати, що в Україні немає гідного «обладунку» для брандмейстерів. Є. Як розрахував комп'ютер, людина, одягнута в новий вітчизняний захисний костюм, розроблений з допомогою світил науки, перебуваючи у 1100-градусному середовищі протягом 8 секунд, одержить не більше 22 відсотків опіків. А це — відповідність усім європейським стандартам. Вартість його вдвічі менша, ніж аналогічного заморського. Є й недавно розроблена каска — так само наукоємний виріб, — якій і німці, і французи можуть позаздрити.

Нинішнє, звичне обмундирування, кажуть в УДПО, набагато гірше. Звісно, воно й дешевше за нове. Та в результаті за нього доводиться доплачувати життями людей. Тому тут, звичайно, розраховують на нову амуніцію. Щоправда грошенят для цього замало. За словами В'ячеслава Чучковського, на підприємстві, що шиє такий одяг, виготовили на замовлення управління 200 костюмів — на скільки коштів вистачило. Крапля в морі, коли врахувати, що пожежники щороку потребують п'яти тисяч комплектів. Задіяти тут управління пожежної охорони на місцях з тим, щоб ті знаходили кошти на обмундирування за рахунок місцевих бюджетів і об'єктів — також не вихід: не хочуть підприємства, спроможні виробляти термостійкі костюми, брати замовлення на 10—15 примірників. Тож одягтися вогнеборцям доведеться не скоро.

А от молодь у «гасильники», як розповів В'ячеслав Чучковський, іде залюбки. Попри мізерні заробітки і двомісячну заборгованість у зарплаті, слабку техоснащеність і «мундири», які захисними можна назвати хіба що умовно. Іде, мало зважаючи на те, що науку долати вогонь доводиться штудіювати переважно у класах, а не на таких потрібних, але таких дорогих практичних заняттях.

Нічого не вдієш — романтика.

Валерій ДРУЖЕНКО.

Фото Укрінформу.

Кримінал

«Кайзер» пригальмував на митниці

Інспектори митного поста «Тиса» Чопської митниці, перевіривши супровідні документи трьох вантажних автомобілів, виявили 4 737 пляшок горілки «Кайзер». Згідно з паперами високоградусний вантаж прямував до однієї з країн СНД.

Але розслідування показало, що зазначена в документах фірма-відправник такого контракту не підписувала: папери були «липові». Вантаж загальною вартістю 5 мільярдів 300 тисяч карбованців затримано. За фактом контрабанди порушено кримінальну справу.

Та не встигли мас-медіа повідомити про цю подію, як з Чопа надійшла нова звістка: працівники Служби безпеки та митники «засвітили» ще один горілчаний вантаж. Вартість його вражала — 200 тисяч доларів. Транспортували його в 4 залізничних секціях (кожна з них — це 4 вагони) і двох вантажівках. З Угорщини контрабандні пляшки було доставлено на ліцензійні склади «Експорттрансбуду» та «Експорт-імпорттрансу». А далі згідно з документами вони мали прямувати транзитом до Казахстану. Та папери, як і в першому випадку, були «липові». За однією з версій «вантаж» йшов до Дніпропетровська. За словами машиністів з Тернополя та водіїв з Харкова, супровідних документів вони навіть не бачили. Заарештовано одного з мешканців Ужгорода.

Справжню сенсацію піднесли працівники управління у боротьбі з організованою злочинністю УМВС: на митному ліцензійному складі в Чопі вони виявили... 28 (!) вагонів з горілкою різних найменувань. Господар алкогольного потягу поки що не відомий. Єдине, що вдалося з'ясувати, — вантаж прибув з Угорщини, де й виготовлений, кінцева зупинка — Молдова. Найімовірніше, замовник не одержав відповідних документів на легалізацію «лівого» товару й тому заховав його в Чопі до «настання кращих часів». Перші оперативно-слідчі дії дали досить цікавий результат: є підстави вважати, що справжній «хазяїн» вантажу сидить у досить високому урядовому кріслі однієї з країн СНД. Чи це справді так, покаже слідство. А поки що керівництво УМВС у Закарпатській області звернулося до угорських колег по дозвіл провести .... оперативно-слідчі дії на території сусідньої держави.

У цивілізованих державах під час транспортування транзитних вантажів через територію давно практикують так звану заставу, котру повертають після того, як товар покине країну. Про доцільність такого нововведення говорять і правоохоронці, й митники, й інші фахівці. Але наших голосів не почуто. Не завадило б також переглянути ставки акцизних зборів, що сьогодні на ті самі алкогольні вироби сягають 300 відсотків. У нормальних країнах — не більш як 150.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Кордон

...І прикордонник також

ДІЯЛЬНІСТЬ 13 каналів нелегальної міграції і нелегальних переправлень через кордон припинили українські прикордонники.

1125 порушників затримано на державному кордоні протягом минулого місяця. Кожен другий з них — іноземець, кожен третій — громадянин України. До речі, наші співвітчизники все частіше стають порушниками кордону. 523 особи з числа порушників використовували підроблені та чужі документи. Протягом квітня припинено діяльність 4 пунктів нелегального виготовлення такого роду документів. Усього ж прикордонники затримали представників 67 країн світу.

Протягом минулого місяця через державний кордон пропущено 5,2 млн. чоловік, а також 1,12 млн. транспортних засобів. У порівнянні з аналогічними періодами минулих років число одиниць автотранспорту, що перетинають кордон, дещо зменшилось. Ця тенденція пов'язана з громадянами України, які виїжджають за кордон не так часто, як у недалекому минулому.

Не стає менше спроб контрабандного вивезення металів, сировини та інших вантажів. Протягом квітня прикордонники передали представникам митних органів контрабанди на 42 млрд. крб. Державі повернуто 23 тонни овочів, 20 тонн вугілля, 16 тонн пального, 21 тонну зернових, 15,7 тис. літрів горілчаних виробів тощо. Крім того, на кордоні затримано 6 одиниць зброї, 134 штуки боєприпасів, 65,4 кг наркотичних речовин.

І все це зроблено незважаючи на дуже складну ситуацію щодо фінансування військ. Коштів, що виділяють військам, іноді не вистачає навіть на закупівлю продовольства, не кажучи вже про придбання нового озброєння та техніки. Внаслідок обмеженого фінансового забезпечення військ не в повному обсязі використовується в охороні кордону авіація, кораблі. В цьому немає нічого дивного, тому що з початку року прикордонники не отримали третини коштів від плану, а заборгованість держави перед ними тільки за квітень становила 41%. Сумна статистика.

Андрій КУЧЕРОВ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

«Зброя» радіокомунікації на сторожі порядку

«Озброєний і дуже небезпечний». Ця назва радянського кінотрілера стала своєрідною характеристикою суб'єкта злочинного світу. Сучасного злочинця голими руками не візьмеш. Що ж можуть протиставити нині правоохоронні органи добре оснащеній і озброєній до зубів «п'ятій владі»?

Звісно, боротьба з організованою злочинністю провадиться не на рівних. Не вистачає людей, машин, техніки. Автогонки, добре відомі нам з фільмів, у житті трапляються дедалі рідше — бракує бензину. Втім, не так давно на озброєнні української міліції з'явилася нова для неї «зброя» — портативні радіостанції від компанії «Моторола». Щоправда, через недостатнє бюджетне фінансування вітчизняні вартові правопорядку забезпечені цією технікою не на сто відсотків, як, приміром, їхні московські колеги. Проте в майбутньому такими системами радіозв'язку буде забезпечено всі пости дорожньої міліції.

Нещодавно в Національному виставковому центрі України проходила виставка «Ріка-екологія-96», де свою продукцію експонував і підрозділ мобільного наземного зв'язку американської фірми з випуску радіопродукції. Спочатку компанію «Моторола» заснували в Чикаго 1928 року для забезпечення технікою зв'язку американської армії. Нині на українському ринку споживачами її радіопродукції є державні силові структури — військо, міліція, пожежна охорона, митниця, прикордонні війська, воєнізовані підрозділи цивільної оборони, а також низка галузей народногосподарського комплексу. Не таємниця, що рівень нашого телефонного зв'язку залишає бажати кращого. Радіозв'язок якісно доповнює телефонний і в ситуаціях, де останній виявляється безсилий, безвідмовно спрацьовує електронна комунікація. Показовим прикладом можуть слугувати надзвичайні ситуації, які виникають під час весняної повені. Так, за допомогою радіозв'язку вдалося уникнути низки екстремальних моментів і попередити аварію на Каховському водосховищі.

За словами менеджера компанії Девіда Новака, радіостанції виробляють відповідно до американських військових стандартів і якість їх гарантована багаторічною практикою на світовому ринку радіозв'язку. На жаль, наш ринок поки що не готовий до масового споживання такої продукції, здебільшого з причини дороженечі такого обладнання. Втім, на думку фахівців, вітчизняні підприємства «оборонки» вже нині технічно готові до випуску комплектувальних для сервісного обслуговування «моторольних» радіокомунікацій і, можливо, в недалекому майбутньому в Україні з'являться перші виробничі лінії такого характеру. Тоді, мабуть, рації, бездротові телефони, електронне обладнання увійде до вжитку не лише інституту служби безпеки, а й стануть звичними засобами комунікації наших співвітчизників.

Ольга ВІТЕР.

Стала скриня домовиною

Жахлива трагедія сталася у селі Нова Гребля Роменського району. Мати трьох діток пішла на роботу, а братики і сестричка віком від 2 до 5 років залишилися вдома. Бавлячись, вони залізли до скрині, віко впало і защіпнулось. Коли жінка повернулася, було вже пізно: малюки загинули від задухи.

Сумська область.

Panasonic
НАДЕЖНОСТЬ ПРОВЕРЕННАЯ ВСЕМ МИРОМ

(1) Вы можете работать так, по одиН...

(2) Вы можете работать так, но ВСЕ ВМЕСТЕ!

Мини-АТС Panasonic
Цены снижены на 17-23 %

Системные телефоны			KX-T7040	138	115
KX-T7050	110	99	KX-T7230	207	189
KX-T7020	138	115	KX-T7235	297	259
KX-T7030	154	125	KX-T7250	120	120
KX-T7130	178	159	KX-T7240	138	129

Мини-АТС фирмы Panasonic — * Цены указаны в условных единицах.

VJ-X15EX	290	269	KX-TD1232	1954	1599	Радио мини-АТС	
KX-T206B	360	279	KX-TD170	342	299	KX-TWP4088	2120
KX-30810	460	409	KX-TD180	244	209	KX-T336900	2200
KX-61610	770	689	Учрежденческая АТС	стоимость		Системный телефон	
KX-TD816B	859	859	KX-336100B	порта от 90 $		KX-T7900	345

New

ОФИСНЫЕ МИНИ-АТС

Elephant
Официальный дилер **Panasonic**

Салоны фирмы "ЭЛЕФАНТ":
Бессарабская пл., 2. Тел. (044) 294 56 21 (6 линий)
Бульвар Дружбы Народов, 28, Тел. (044) 296 95 48, 296 95 52,
Универмаг "Спектр" (левое крыло) ул Борщаговская, 173/187, Тел. (044) 483 61 77

ЗАПАСНЫЕ ЧАСТИ К АВТОТРАКТОРНОЙ ТЕХНИКЕ

Поршневые группы (гильзы, поршни, кольца, РТИ, пальцы, прокладки) СМД-14, -18, -20, -22, -60, Д-240, -65Н, — 144, М-412, А-41, КАМАЗ ЯМЗ, ЗИЛ-130, ГАЗ-53, ГАЗ-24, ГАЗ-21.
Пальцы: Д-240.
Поршневые кольца (про-во Украины и России): СМД-14, -20, -22, ЯМЗ, Д-240, -144, КАМАЗ, ГАЗ-53, ЗИЛ-130.
Прокладки головки блока: СМД-14, -18, -20, -22, -60, Д-240, Д-65Н, ГАЗ-53, А-41, А-01.
Коленчатые валы: СМД-60, СМД-72, А-41, Д-65, Д-144, ГАЗ-53.
Турбокомпрессоры: ТКР-7,5 (ДТ-7,5), ТКР-8,5 (Дон1500), ТКР-11 (Т-150).
Вкладыши (коренные, шатунные) (про-во Украины и России): КАМАЗ, СМД-20, -60, ГАЗ-53, ЗИЛ-130, Д-240, Д-65, Д-144.
Шатуны СМД-20.
Диски сцепления ведомые: Д-240, ГАЗ-53, Д-65.
Накладки фрикционные («Фередо»): КАМАЗ, ЗИЛ-130, ГАЗ-53, -21, ВАЗ-0107, ВАЗ-2121, М-412, Т-150, Т-4, ТТ-4, ДТ-75, МТЗ-50,, МТЗ-80, ЮМЗ-6.
Топливная аппаратура: насосы СМД-60, Д-240, -144, форсунки СМД-14, СМД-60, Д-65, Д-240, распылители СМД14, -60, Д-65, -240, КАМАЗ.
Насосы (правого и левого вращения): НШ-10, НШ-40, НШ-50.
Шланги гидравлические: ЮМЗ, МТЗ, Т-4А, Т-150, ДТ-75 (от 510 мм до 2010 мм).
Система тормозов: колодки тормозные, накладки тормозные (задние, передние), пневмокомпрессоры.
Фильтрующие элементы: очистки воздуха, тонкой очистки топлива, очистки топлива.
Резинотехнические изделия: комплекты уплотнительных колец под гильзу (КАМАЗ, СМД-14, -18, -20, -31, -60, Д-24, -65, ЗИЛ-130, А-41, ЯМЗ-236), набор РТИ «Нива», «Колос», комплект колец тормозного крана (КАМАЗ, ЗИЛ), комплект колец тормозных камер (КАМАЗ, ЗИЛ), комплект колец регулятора давления (ЗИЛ), комплект колец гидроусилителя руля (ЗИЛ).
Ремни: вентиляторные (ВАЗ 08-083, ВАЗ 01-011, Д-65, 144, -21, -240, КАМАЗ, СМД-17, -18, -31А, ГАЗ-66, -53, ЯМЗ-236), привода генератора (ГАЗ-53, -21, -24, А-41, СМД-60), зубчатые (СМД-22, СМД-31), привода компрессора (СМД-60, ГАЗ-52), привода насоса ГУР (СМД-72, ЗИЛ).
Аккумуляторы: 6ст180, 6ст135, 6ст88.
Рулевое управление: ремкоплект для тяги ГАЗ-53, блок КПП ГАЗ-53, гайки заднего колеса и футорки: комплект шкворня с втулками ГАЗ-53.

ОАО «ГОСПРОЗРАХУНОК» тел. (05447) 4-21-73, 4-32-76. 24-57-80, Украина, г. Конотоп Сумской обл., ул. Островского, 16, р/с 467412 в ПИБ г. Конотопа, МФО 337386, код ОКПО 14010841.

Акціонерне товариство відкритого типу «Туристичний комплекс «Черемош»

повідомляє фізичним та юридичним особам України, які придбали акції цього товариства, що 28 червня 1996 року о 10.00 відбудуться збори акціонерів.

Порядок денний:
1. Індексація статутного фонду.
2. Різне.

Місце зборів — Чернівці, вул. Комарова, 13—А, конференц-зал готелю «Черемош».
Реєстрація акціонерів — з 8.00 до 9.45.
Юридичним і фізичним особам, які бажають взяти участь у зборах, необхідно мати при собі документ, що засвідчує особу, або направити своїх представників, делегуючи їм свої права з голосування шляхом надання відповідного доручення.
Кожний акціонер має право вносити свої пропозиції до порядку денного зборів не пізніше як за 40 днів до їх скликання.
Довідки за адресою: 274017, Україна, Чернівці, вул. Комарова, 13-А. Тел. (03722) 4-75-64.

Українська газова корпорація «Укргаз» при Державному комітеті України по нафті і газу, повідомляє про свою ліквідацію з 20 травня 1996 року. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за тел.: 446 63 74.

УВАГА!

Редакція журналу ***"Охорона праці"*** випускає серію плакатів з охорони праці:
- **Автотранспорт: техобслуговування та ремонт**
- **Електробезпека**
- **Перша допомога потерпілим**

Довідки за тел.: (044) 515-24-80, 224-32-12
Дзвонити з 9 до 18 крім суботи та неділі

Акціонерне товариство закритого типу Інвестиційний фонд «Реформ Фонд», зареєстроване Державною адміністрацією Шевченківського р-ну м. Києва, свідоцтво №22860111 від 14.07.1994 р. повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців.

КИЕВРЕММЕХ реализует:
АВТОВЫШКИ ТВГ-15, ВС-18
АССЕНИЗАТОРЫ КО-503В
БУЛЬДОЗЕРЫ ДТ-75, Т-170
МУСОРОВОЗЫ КО-413
ИЖ-2715, ПАЗ-3205, УАЗы
ЭКСКАВАТОРЫ "АТЭК", ЮМЗ

Купим: ДТ-75, Т-170, ГАЗ-3309

ТЕЛ.: (044) 450-31-81, 452-18-46, 452-68-96

ЮЖКАБЕЛЬМЕТ

310099 г.Харьков, ул.Автогенная, 7
тел. (0572) 94-26-58, 94-18-29, 95-55-67,
факс 93-71-55

Кабельно-проводниковая продукция и эмаль-провод в широком ассортименте

Заинтересованы в постоянном приобретении сырья и материалов(в т.ч. лома алюминия и меди) в обмен на кабельно-проводниковую продукцию

Приглашаем к постоянному сотрудничеству

со стоянки в Харькове и "под заказ"

АВТОМОБИЛИ

Каждому покупателю - автомагнитола-бесплатно !

"НИВА-ТАЙГА"
ВАЗ-21043/47
ВАЗ-21053
ВАЗ-21061
ВАЗ-2107
ВАЗ-21083
ВАЗ-21093
ВАЗ-21099
Кузова ВАЗ
3-комплектности

УАЗ
УАЗ-3303 борт.,тент
УАЗ-31512 пасс. брез.верх
УАЗ-31512-027 пасс., брез.верх, мягк. салон
УАЗ-31514 люкс, металл. верх, мягк. салон
УАЗ-3962 санитарный
УАЗ-2206 микроавтобус,11 мест

ГАЗ
ГАЗ-31029 любых комплектаций
ГАЗ-3302 "ГАЗЕЛЬ"
ГАЗ-3309 - турбо-дизель

ИЖ
ИЖ-2715 "пирожок"

М-2141

По Вашему желанию мы установим в купленный Вами автомобиль стереосистему, сигнализацию, центральный замок; произведём тонирование стёкол и другие виды работ.

АВТОЗАПЧАСТИ

-- Кузова, ГАЗ и ВАЗ любой комплектности..
-- Двигатели, автоагрегаты, запчасти к отечественным легковым и грузовым автомобилям, тракторам ХТЗ.

ПОСТАВКА С/Х ПРОДУКТОВ
сахар, масло подсолнечника, мука, маргарин и т.д.

Электростанции: автономные дизельные и бензиновые мощностью от 1 до 200 кВт

СПЕЦСТРОЙМОНТАЖ г.Харьков, ул.Мироносицкая 25
тел/факс(0572) 40-21-20, тел. 43-34-91 (автомобили)
тел/факс(0572) 43-34-50, тел. 40-21-38 (запчасти)

ВОЗМОЖЕН БАРТЕР, ОФОРМЛЕНИЕ СПРАВОК-СЧЕТОВ

Ліквідується виробничо-торговельне колективне підприємство «Форт Пост». Код 18094160. Р/р 9468964 в Укрінбанку МФО 300142. Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування. Адреса: м. Київ, вул. Верхній Вал, 30-а, тел. 416-70-36, 416-45-86.

Акціонерне товариство закритого типу Інвестиційний фонд «Капітал Фонд» зареєстроване Державною адміністрацією Шевченківського р-ну м. Києва, свідоцтво № 5164 від 01.06.1994 р., державний реєстраційний № 0091-5664-АТ, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців.

EUROPEAN DRINKS S. A.

Самый крупный производитель в Центральной и Восточной Европе предлагает:

— натуральные пастеризованные соки в асептических пакетах Тетра Пак 0,2 л. с соломинкой (0,13 $): апельсиновый, Тутти Фрутти, яблочный, ананасовый, клубничный и другие.

В 1 л пакетах (0,31$): апельсиновый, Тутти Фрутти, яблочный, клубничный, малиновый, черешневый, киви.

— минеральную воду и газированные натуральные соки в бутылках PET 0,5 л и 2 л.

Минеральную воду Wonder Spring — 0,5 л (0,16$) и 2 л (0,36$).

Натуральные газированные соки розового грейпфрута —Фрутти Фреш, апельсиновый — 0,5 л (0,26$) и 2 л (0,48$).

Звоните нам сейчас, не пожалеете!
Цены очень выгодные! Франко завод.
Тел. (104059) 131495; факс (104059) 470005; 136472; 479404.

ТОВ «ЕСКУЛАП —21 Д» (реєстраційний № 23514552) ліквідується. Претензії приймаються за адресою: м. Київ, бульвар І. Лепсе, 31.

MOTOROLA

Новое решение Моторолы — «третья волна» пейджинга

С 27 по 30 мая в Киеве состоится встреча министров связи стран СНГ. Такие региональные совещания содружества связистов проходят раз в полгода. На них решаются вопросы, общие для всех стран — установление взаиморасчетов, подготовка совместных разработок, научных проектов, хозяйственные вопросы.

В этот раз в рамках совещания специалисты фирмы Моторола проведут семинар по новым пейджинговым технологиям и представят собравшимся протокол стандарта FLEX.

Фирма Моторола — один из мировых лидеров среди поставщиков продукции беспроводной связи, полупроводников, прогрессивных электронных систем, компонентов и услуг. Среди основного оборудования — сотовые телефоны, радиостанции двусторонней связи, продукция пейджинга и передачи данных, персональной связи, автомобильная, оборонная и космическая электроника и компьютеры. На полупроводниках фирмы Моторола работают приборы связи, компьютеры и миллионы бытовых приборов. Объем продажи за 1995 год составил 27 млрд. долларов США.

В последнее время в нашем обиходе появилось слово «пейджер». Мы видим рекламу, однако многие еще не имеют представления об этом виде связи. Что же такое пейджинговая связь?

Пейджеры — это портативные приборы беспроводной связи, владелец которых может принимать буквенноцифровые или текстовые послания. По всему миру существует более ста миллионов пользователей пейджеров, и число их быстро увеличивается. За последние несколько лет произошла эволюция принимаемых сигналов от простых сигналов «бип» до номеров телефонов и текстовых посланий, информационных новостей для абонентов, финансовых данных и т. д. Недавно в Соединенных Штатах стало возможным по пейджерным устройствам двусторонней связи не только получать сообщения, но и отвечать на них. В будущем пользователи смогут принимать и прослушивать голосовые послания.

И руководителям предприятий, и подросткам в равной мере нужны средства беспроводной связи, чтобы всегда и везде держать руку на пульсе событий. Если еще пару лет назад в Соединенных Штатах пейджеры были более популярны в среде бизнесменов, то сегодня мы наблюдаем тенденцию к росту использования пейджеров в личных целях.

По мнению всемирно известного экономиста Джеффа Винсента, «информация, а не нефть будет двигателем экономики XXI столетия... в конечном итоге, преимущество в экономике будет у тех, кто активно участвует в ее создании».

Фирма Моторола предполагает, что средства беспроводной персональной связи станут такими же распространенными, как и персональные компьютеры. Пейджинг будет использоваться в новых технологиях, таких как мультимедиа (комбинация цифрового изображения и звука на компьютере). Благодаря низким эксплуатационным затратам пейджинг будет играть важную роль при передаче изображения, данных и голоса в будущем.

Количество пользователей пейджеров возросло за последних шесть лет на 30% в год. На сегодняшний день в пользовании находится ни много ни мало — 100 миллионов пейджеров. Это совсем не плохо для индустрии, которая по предсказаниям так называемых «экспертов» должна была вымереть 13 лет назад!

Раньше пейджинг был «инструментом» бизнеса. Все началось с «приборов, которые носят врачи», приборов, которыми пользуются адвокаты и бизнесмены. Сегодня пейджинг получил универсальное применение. Мамы, дети, подростки и пожилые люди пользуются пейджинговой связью, чтобы поддерживать связь с друзьями и членами семьи. Практические исследования показывают, что 50% передаваемой пейджинговой информации по всему миру представляют собой персональную информацию.

В ближайшем будущем люди будут передавать информацию на пейджер приборам, приборы — людям, приборы — приборам.

Огромное количество пейджеров создает сегодня напряжение на многих информационных путях пейджинга. Исходя из продолжающегося роста можно предсказать еще большее увеличение напряжения на систему.

Более того, неутолимый общественный спрос на своевременную информацию, также увеличивает напряжение на пути пейджинга. Для иллюстрации следует взглянуть на статистические данные по соответствующей информации — числу страниц, пересылаемых по факсу. В 1989 году мы передали около 19,9 миллиардов страниц. В прошлом году переслали по факсу более 179 миллиардов страниц! Это значительный рост, несмотря на то, что это же заявили о себе конкурентные методы электронной связи, такие как електронная почта и интернет.

Пейджинговая индустрия ориентируется и удовлетворяет общественные потребности в информации. С этой целью компании, предоставляющие услуги пейджинговой связи, предлагают услуги по передаче текстовой информации наряду с передачей сообщений. Сегодня абоненты могут подписаться на получение новостей, спортивной информации и прогнозов погоды или на получение специальных новостей, финансовой информации, спортивных новостей именно на их пейджер.

Кроме того, на рынках с недостаточным распространением телефонной связи текстовые пейджеры часто используются в качестве заменителей обычных телефонов. В СНГ более 90% используемых пейджеров — текстовые.

Для фирмы Моторола и ее клиентов по всему миру лучшим решением было изобретение семейства гибких пейджинговых протоколов, которые позволяют значительно увеличить пропускную способность существующей системы согласно требованиям по ресурсам спектра.

Это новое решение Моторола назвала FLEX™.

«Третья волна пейджинга» перенесет промышленность от традиционных односторонних текстовых/цифровых истоков пейджинга POCSAG к абсолютно новой категории персональных сообщений и информации взаимосвязи.

В основе «третьей волны» лежит технология, которая базируется на архитектуре платформы FLEX. Это больше, чем просто протокол передачи информации как POCSAG или ERMES. Это платформа, которая будет способствовать появлению новой продукции и услуг.

FLEX действительно стал фактическим международным стандартом высокоскоростного пейджингового протокола. Преимущества FLEX очевидны настолько, что более 70% современного рынка пейджинга выбрали FLEX.

Без сомнения, потребители очень быстро оценят преимущества стандарта FLEX. Во-первых, срок службы батарей пейджеров увеличился в пять раз. FLEX способствует повышению надежности передачи сообщений. Производители пейджинговых приборов получают преимущество производить меньшие по размеру и более эффективные приборы, а поставщики услуг пейджинга могут получить большее количество пользователей и работать с большей степенью эффективности. В результате количество потребителей увеличится.

Протокол FLEX фирма Моторола представила весной 1993 года. Первое коммерческое применение произошло только год назад. FLEX, ReFLEX и InFLEXion представляют семейство FLEX, которое лежит в основе стратегии фирмы Моторола на будущее.

ReFLEX и InFLEXion позволяют предоставить действительно прогрессивные услуги передачи сообщений. FLEX — это высокоскоростной пейджинговый протокол большой пропускной способности, который работает с современными системами POCSAG и обеспечивает огромный рост скорости передачи от 1600 до 6400 б/с. ReFLEX — это протокол двусторонней передачи данных, который позволяет пользователям сразу же отправить ответ на полученное сообщение. InFLEXoin — это прогрессивный протокол передачи голоса и высокоскоростной протокол передачи данных для первостепенных нужд беспроводной передачи сообщений.

В целом, протокол семейства FLEX, обеспечивающий промышленности дорогу в будущее, был принят и предлагает большие возможности в отличие от других протоколов.

Страны бывшего Советского Союза сейчас представляют один из наиболее быстро растущих рынков пейджинга в мире. К 2000 году здесь будет более одного миллиона пользователей, и рост этого рынка намного превышает рост рынка сотовых телефонов. Причина этого очевидна, стоимость пейджера и предоставляемых услуг намного дешевле, чем сотовых телефонов. На таких рынках, как этот или китайский рынок, где относительно мало телефонов, пейджеры представляют собой эффективный метод получения деловой или личной информации в любое время и в любом месте.

Депутати приміряють «Корону» і благословляють митців у світ

Виставка творів молодих художників «Міцніють таланти твої, Україно» в приміщенні Верховної Ради викликала щирий інтерес навіть у тих депутатів, хто за конституційним процесом не помічає білого світу. Принаймні, журналістам в ці дні можна було не вдаватися до тонкощів «вільного полювання» на членів Спеціальної тимчасової комісії з доопрацювання проекту Конституції — їх легко «брали живцем» просто біля витвору уяви сучасного абстракціоніста чи сюрреаліста. Втім, як і їх парламентських опонентів...

Співорганізатори виставки — Комісія Верховної Ради з питань молоді, спорту і туризму, Міністерство у справах молоді і спорту та Конгрес молодих митців не приховують: ця експозиція в парламентських стінах — черговий результат ефективної і, на щастя, вже традиційної співпраці між ними. Ще один приклад — проведення щорічних творчих пленерів: програма адаптації творчої молоді «Седнів» сприяла формуванню не однієї особистості в мистецтві, видала путівку до визнання багатьом молодим художникам.Спілка художників на таку допомогу вже майже не спроможна. Крім того, молоді митці цінують своїх меценатів за ще одну — просто неоціненну — рису: допомагаючи, вони не втручаються в творчий процес, не нав'язують власних естетичних уподобань.

Не нав'язують своїх оцінок і депутати. Навіть найпослідовніші шанувальники методу соцреалізму не претендують на роль художніх критиків: за ці дні ніхто не вдавався до словесної риторики Микити Хрущова на виставці скульптур Е. Неізвєстного. Один з... Втім, навє значення хто: просто депутат з усталеним поглядом на життя, зупинившись перед класичним зразком абстракціонізму, мироліобно гмикнув: «Ну й закрутив...» Схоже, «закручене» найбільш полонило члена «Реформ» Євгена Жеребецького — він подовгу і зі знанням роздивлявся картини.

— За моїм спостереженням, у нашого парламенту естетичні смаки не залежать від партійної чи фракційної приналежності, — ділиться один з організаторів молодіжних творчих пленерів художник Дмитро Фіщенко. — І ліві, і праві дуже добре реагують на український класичний ліричний пейзаж, добре — на сюрреалізм, непогано — на символізм. Чисто абстрактні формальні речі роздивляються з помітним подивом, але не заперечують, що і це має право на життя.

Мабуть, цілком природна реакція. В країні, де мистецтво так довго «належало народові», його звикли цінувати не з позицій естетики, а з відповідності історичному моменту. У нас ще не прижилася традиція: картина — візитна картка будь-якої установи, організації, фон для ділових переговорів. По суті, мистецтво не має поширеного купівельного попиту, його не вважають ліквідним товаром навіть у колі «нових українців».

До речі, чи виявив хтось із депутатів намір купити картину?

— Цікавилися цінами, особливо на «Корону» Світлани Кондратенко. Очевидно, корона — спокуслива річ для багатьох депутатів, — жартують художники. — Також прицінювалися до кількох реалістичних речей. Але...

Хоча серед парламентаріїв не знайшлося покупців (один з них поскаржився: бідні не лише художники, а й депутати), організатори виставки не відчувають прикрощів. По-перше, художники мали чудову нагоду показати свої роботи стільком авторитетним політикам одразу. По-друге:

— Автори цих робіт — володарі багатьох міжнародних відзнак, лауреати відомих європейських виставок. Але ці відзначення, на жаль, не позначаються на матеріальному стані наших митців, — зізнається Дмитро Фіщенко. — Тому в нас така надія на виставку в парламенті. Може, нам допоможуть з коштами на проведення восени міжнародного пленеру. Є попередня домовленість про аналогічну виставку в Державній Думі Росії. Потім спробуємо «засвітитися» ще в якомусь парламенті. Ми повинні вивести Україну на світовий мистецький простір.

І справді, якщо відверто, Україна, попри пишне буяння талантів, ще не позначена як країна на мистецькій карті світу. Брак другорядної для майстрів пензля деталі — грошей поки що нездоланна перешкода для участі у Венеціанському пленері, інших найпрестижніших виставках, на яких здобувають визнання не лише художники, а й їхні країни. Слава Богу, графіки вже перетнули кордони до міжнародної слави. Проблема — з живописом, бо його складніше показувати. Для більшості ці пленери дуже важливі ще й тому, що вдома просто ніде працювати — зростає покоління художників, для якого майстерня, наче бабусина згадка про хліб за 16 копійок, — цілковита абстракція.

Якщо художники завдяки виставці в стінах парламенту таки здійснять свій грандіозний міжнародний проект, це піде на користь і мистецтву взагалі, і митцям зокрема. Врешті-решт, це піде на користь і політикам, адже мистецтво — чудова візитна картка для Української держави.

Людмила КОХАНЕЦЬ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Без чистої води — і ні туди, і ні сюди

(Початок на 1-й стор.).

Є таке поняття: гранично припустимі норми. Скажімо, забруднення шкідливими речовинами води, яку ми п'ємо. Скільки медики, хіміки, санітари не обгрунтовують необхідність цих норм, для нас ясно, як білий день, що вони вимушені. І що насправді за норму маємо приймати чистоту на зразок роси чи й сльози — первинну, яка тільки може бути. Справа в тому, що воду, яку споживає сьогодні переважна більшість населення України, давно забруднено отрутами і збудниками хвороб понад усі припустимі норми і вона практично не придатна для вживання.

Це надто сумна очевидність, яку, як на мене, у нас або бояться визнавати, або за, вчорашньою традицією, замовчують від народу. Тим часом Дніпро, вода з якого потрапляє у водогони багатьох міст України, вже втратив здатність самовідновлювати-відтворювати свої запаси і перетворюється на стічну канаву. Крім того, мінімум два верхні водоносні горизонти у наших надрах так само встигли нагромадити надміру фенолу, нітратів і пестицидів, інших нечистот і небезпечних сполук. Отож, помиляється той, хто гадає, ніби вода з криниць чи джерел ще цілюща. Неочищену воду у нас уже ніде пити фактично не можна.

Ситуація фатальна. Коли вам, приміром, радять воду обов'язково кип'ятити, то це ніби розумна порада. Але водночас робити цього не варто. Бо в ній міститься стільки всіляких органічних і мінеральних «приправ», що утворюються надто небезпечні для здоров'я сполуки. Накипи у своїх чайниках бачили? Зазирніть у каструлю, у якій готуєте духмяний український борщ: там цього накипу катма. Секрет простий — увесь бруд осідає у картоплі та капусті, щоб потім відкластися на стінках кишечника, нирок і кров'яних судин. Я аж ніяк не лякаю — така реальність.

Ще один показовий приклад — хлорування питної води. Якщо цієї зими у Кременчуцькому водосховищі задихнулося сотні тонн риби, то куди подітися — мусимо хлорувати.

Ось Енциклопедичний довідник з контролю хімічної, бактеріологічної та радіаційної безпеки за міжнародними стандартами, виданий торік у Москві. Візьмемо лише один вид забруднення — чотирихлористий вуглець, що утворюється якраз після обробки води хлором. За світовими стандартами, його вміст у літрі води не має перевищувати двох мікрограмів. Та в кожному літрі дніпровської води цього вуглецю уже міститься 146 мікрограмів, після хлорування — аж одна тисяча тридцять мікрограмів...

Мені довелося на власні очі побачити, що це означає, в лабораторії доктора хімічних наук Віктора Гевода. Віктор Сергійович давно займається проблемою знезараження і дезинфікування питної води різного походження, тобто з річок, водоймищ, озер, колодязів, свердловин — звідки завгодно, оскільки будь-яку воду без попереднього очищення пити уже небезпечно. Але в першу чергу його турбує проблема очищення води з водогонів, бо вона у нас найбільш традиційна і згубна.

Мало хто знає, що природні водопади бездоганно очищають воду не лише від твердих домішок, а й від хімічних елементів та сполук, навіть від бактерій, усього органічного і неорганічного бруду, який тільки потрапляє в річки. Віктору Геводу вдалося «вмістити» водопад в елементарну трилітрову скляну посудину, сконструювавши оригінальний очисний пристрій «Аквілегія». Не хочу бути пророком, але не здивуюся, коли це відкриття одержить світове визнання. Принцип, за яким працює «Аквілегія», уже запатентовано в Америці, Японії, Англії, Франції...

Втім, для читачів «Голосу України» усе це не в новину. Про водоочисники дніпропетровського виробництва газета розповідала торік (див.публікацію «Тост із келихом чистої води» у номері від 1 серпня минулого року). Та сьогодні є нова інформація. «Аквілегія» виявилася кращою від багатьох зарубіжних зразків фільтрів та очисників, призначених для «приготування» питної води, бо імпортні пристрої розраховані зовсім на іншу воду — не на нашу з водогону.

І ще. Віктор Гевод зі своїми помічниками з підприємства «Гевік» розробив ще кілька варіантів очисників, передусім «Аквілегію-50» та «Аквілегію-турбо». Перший розрахований на одноразове очищення 50 літрів води, а другий — безперервної дії, коли за годину отримуємо 200 літрів чистої води. Розроблено тут і блок ультрафіолетової обробки «протічної» води для повного знезараження від хвороботворних домішок.

Спостерігав у роботі «Аквілегію-турбо» і не вірив своїм очам, коли у посудині для «відходів» поступово нагромаджувалася неймовірно брудна і масна, чорна, зелена, синя, коричнева намилена чи нашампунена вода — все те, що витікає з крана у нас на кухні і потрапляє до споживача. Віктор Сергійович має аналізи цих відходів, а також хімічно і бактеріологічно очищеної води: перші лякають, другі — вражають. За висновками авторитетних спеціалістів, більш глибокого очищення водогінної води жодним іншим пристроєм домогтися не можна.

— Шкода лише, — каже виконавчий директор підприємства «Гевік» Олександр Хохлов, — що нові моделі «Аквілегії», які, за нашими задумами, призначалися найперше для дитячих садків, лікарень, шкіл, санаторіїв і профілакторіїв, компактних трудових осередків тощо, нині знаходять попит переважно серед власників невеликих кафе, барів, ресторанів, міні-переробних підприємств, комерційних банків. Сьогодні найоптимальніший варіант — аби «Аквілегії» всіх трьох моделей, від побутової до, по суті, виробничої, були доступні всім без винятку. Вони повинні бути не розкішшю, а постійними супутниками і вдома, і на роботі, і в місцях масового відпочинку.

Я б ці очисники назвав криницями для спраглих. Потреба в них стає нагальною для нинішнього і наступних поколінь населення України.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 344936.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311196.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.